

Cerkveni

GLASILO SLOVEN
SKIH CERKVENIH
GLASBENIKOV

Glasbenik

ŠT. 9, 10

SEPTEMBER ◊ 1936 ◊ OKTOBER

LETO 59

Prof. Hinko Družović:

Anton Martin Slomšek

*in njegov pomen za razvoj glasbenega življenja, osobito na ozemlju bivšega
Spodnjega Štajerskega.*

Kot sin kmečkih staršev je Slomšek najboljše poznal dušo naroda in njegove prosvetne potrebe. Kot učitelj in rojen pedagog pa je znal ceniti odgojevalni vpliv petja, bodisi cerkvenega, kakor narodnega. Prirojena pevoljubnost Slovencev naj bi se izobrazovala v taki meri, da bi služila v npravstveno povzdigo najširjih slojev. V cerkvi in v šoli je zaradi tega treba s podrobnim delom polagati temelj pevski kulturi. V tem smislu je deloval na vseh položajih, katere je zavzemal v cerkveni in šolski upravi.

Veselje do petja je podedoval Slomšek po svoji materi. Pa tudi za učiteljski poklic je bil tako rekoč rojen. Kot pastirček je svojim tovarišem pridigoval, v Celju in v Celoveu je pohajal v učiteljske tečaje in kot katehet je imel še prav posebno priliko, opazovati otroško dušo. Kaj dobro se je pri tem uveril o važnosti petja kot vzgojnega sredstva.

Kot dober opazovalec narodnega življenja je videl, da je pri takratnem splošnem veseljačenju narodno petje kaj rado prekoračilo meje dostojnosti in to osobito v družbah veseljakov v vinorodnih krajih. In v take kraje je prišel, ko je nastopil svoje prvo službeno mesto kot kaplan na Bizeljskem. Ker se je tudi sam rad razveseljeval v majhnem krogu prijateljev s pesmijo, je začel zlagati vesele zdravičke, ki bi naj stopile na mesto takih zarobljenih, ki so se često slišale v razposajenih razigranih družbah. Njegove pesmice so hitro ponarodele in ljudstvo jih poje še danes. So to: En hribček, Preljubi sveti Urban in Slovenc Slovenca vabi. Iz leta 1840 imam poročilo celjskega profesorja in pesnika J. G. Seidla, v katerem pravi, da je slišal prvo pesem popevati v Sevnici; ugajala mu je tako, da jo je prevedel v nemščino. (J. G. Seidl: Wanderungen durch Tyrol und Steiermark. 1840. I. str. 42.)

Kot spiritual v celovškem bogoslovju, kjer je devet let poučeval bogoslovce v koralnem petju, se je izpopolnjeval v glasbi, katero je gojil že izza dijaških let. Z boljšimi pevci je posebej vadil cerkvene in posvetne pesmi; ti pevci so mu bili potem podpora v pevskem zboru bogoslovcev. Posvetne pesmi je izbiral iz Ahacljeve pesmarice. Pri sestavi te knjige je bil sploh sam največ soudeležen in marsikatera melodija, ki se nahaja v njej, je njegova ali pa po njem predelana. S pevsкими vajami pa je hotel doseči, da bi zadostno izvežbani bogoslovci pozneje kot duhovniki razširjali slovensko pesem in to potom cerkve in šole. Posebno nedeljske šole so bile Slomšku kaj pripravne za to. Pesmi iz Ahacljeve zbirke so pa tudi pridno popevali; to dokazuje, da je doživela več izdaj.

S tem svojim delom je Slomšek začel polagati temelj pevski prosveti pri nas, kjer so bile tozadevno prav žalostne razmere, tako da o kakih pevskih kulturah sploh ne moremo govoriti.

Omejil pa Slomšek ni svojega muzikalnega delovanja samo na poučevanje bogoslovcev, temveč uporabljal je vsako priliko, da je seznanjal znanca in prijatelje s kako novo, doslej še neznano pesmijo. Tako je ravnal še pozneje kot škof.

Pravo delo se je pa tozadevno začelo za Slomška šele takrat, ko je dobil v roke šolsko nadzorstvo. Kot nadžupnik in distriktni šolski nadzornik, posebno pa še kot kanonik in višji šolski nadzornik se je zanimal živahno za šolsko petje. Petje takrat še ni bilo med obveznimi predmeti osnovne šole in je bilo učiteljem na prosto dano, če so v šoli tudi popevali. Posebno velja to glede posvetnih in prav posebno še slovenskih pesmi. Bilo je torej važno, kako stališče je zavzemal tozadevno višji šolski nadzornik. Vemo, da je bila pred l. 1848 osnovna šola v poglavitem nemška. Sicer je graški gubernij zahteval znanje obeh deželnih jezikov od učiteljev na Sp. Štajerskem; ker pa teh ni bilo v zadostnem številu, so nastavljali nemške učitelje v naših krajih, tako osobito v Slovenskih goricah, ki so spadale pod graško škofijo. Pri takem stanju šolstva seveda ni bilo govora o kakem šolskem petju v slovenskem jeziku; popevali so kvečjemu za cerkvene potrebe in to tudi često v nemščini.

Tukaj je torej začel Slomšek orati ledino. Vnemal je pri vsaki priliki učiteljstvo, naj goji materinščino in slovensko pesem. Otroci hodijo mnogo rajši v tako šolo, katero oživlja lepo petje. (Iz predgovora: »Šola veselega petja«.)

Prav isto je naročal katehetom. V svojem delokrogu naj skrbijo za petje in pri šolskih mašah naj menjajo molitev s pesmijo.

Da je seme, katerega je Slomšek sejal, padlo na rodovitna tla, nam pričajo prva poročila o slovenskem petju v šolah, še preden je izšla njegova pesmarica. Tako piše Jože Virk, ki je kaplanoval v Olimju, o šolski veselici, ki se je tam priredila, in pri kateri priliki so otroci »nekaj slovenskih veselic in zdravic, pa tudi pobožnih pesmi zapeli«. (Novice 1849, 41.)

Obširneje je popisal drugo veselico, ki se je vršila na dan godu sv. Alojzija, in kjer tudi pove, katere pesmi so popevali. (Zgodnja Danica

1849, 127.) Virk je bil svoječasno za kaplana v Vuzenici, ko je bil tamkaj Slomšek za nadžupnika. Vzpodbujal je rad učitelje in učence k petju, kakor ga je učil Slomšek.

Močno so pa pogrešali uporabljivih šolskih pesmi. Slomšek je začel zbirati in prirejati primerno gradivo. L. 1851 je objavil v dodatku k Drobntnicam pod naslovom »Šolske pesmi« 14 pesmi. Te so v dvoglasni priredbi in namenjene za vsak dan v tednu pred šolo in po šoli, kakor tudi pred skušnjo in po skušnji. (Javne skušnje so bile običajne na koncu šolskega leta.) Skladatelj pa v tej zbirki nikjer ni označen in tako sklepamo, da so napevi Slomškovi ali pa od njega prirejeni.

Slomšek je skrbel, da si je pridobil sposobne učitelje, ki so sloveli kot glasbeniki; na te se je obrnil, da mu vpošljejo primerne prispevke. Teh pa ni iskal samo v področju svoje škofije, temveč tudi izven nje. Bili so to: Anton Bichler, ki je tudi samostojno izdal nemške cerkvene pesmi z napevi, Anton Protman, zgledni učitelj v Velikovcu, Johan Hofbauer, zgledni učitelj v Dobrli vasi, Tomaž Dernjač, ki je nazadnje služboval v Sevnici, Andrej Praprotnik, učitelj v Ljubljani, in Jože Levičnik, učitelj v Železnikih (ki je pozneje sam izdal šolske pesmi »Mali slovenski pevec«). L. 1853 je izšla v zalogi Družbe sv. Mohorja »Šola vesela lepega petja za pridno šolsko mladino« kot ena prvih publikacij omenjene družbe. Slomšek je nameraval na ta način kar najbolje razširjati svoje delo med narodom.

V času, ko je Slomšek izdal to svoje delo, je bilo pri Nemcih že vse polno sličnih knjig. Upoštevala so se tudi že razna metodiška stremljenja. Vendar, če pregledamo Slomškovo delo, najdemo, da mu je v glavnem za to, da dobe učenci zadosti primerne gradiva. In pri izberi le-tega se je oziral na naše slovenske prilike.

Pesnitve so večinoma njegove lastne in doneski Praprotnikovi, Hašnikovi, Virkovi, Hicingerjevi, Cegnarjevi in nekaj drugih, ki so označeni kot predelave starih. Napevi so pridejani v posebnem dodatku in sicer v dvoglasnem stavku. Zastopani so tukaj sledeči avtorji (z navedbo števila napevov): Bichler (44), Dernjač (9), Protman (7), Hofbauer (5), Praprotnik (4) in Mencinger (2). Iz poprej omenjenega dodatka k Drobntnicam (1851) je semkaj sprejel 13, iz Ahacljeve zbirke pa 10 pesmi. Brez navedbe komponista je 6 napevov. Ti, kakor tudi oni iz Ahacljeve zbirke, so pa brezdvomno njegovi, in sicer lastni ali pa predelani po nemških. V uvodu govori Slomšek o pomenu petja k učiteljem in k mladini. Vidimo tukaj, da je imel o šolskem petju pravo mnenje. To naj bo veselo in lepo. In to velja še danes in bo veljalo vedno.

Zbirka je namenjena praktični uporabi in vsebuje raznovrstno gradivo. Vsega je 50 pesmi s 116 napevi. Razdeljene so po vsebini v šolske pesmi (20), pesmi veselih otrok (26) in v poštene zdravičke (4).

Prve so izrazito šolskega značaja in se naj pojo pred poukom in po njem, pri skušnjah itd. V tem, da so za vsak dan v tednu namenjene posebne pesmi za začetek in konec pouka, leži didaktično načelo menjavanja učne

tvarine, v to, da se je učenci ne naveličajo. In to bi bilo, ko bi peli vsak dan isto. S svojimi »poštenimi« zdravičkami je pa imel Slomšek isti namen, o katerem smo že govorili v začetku. Hotel jih je širiti potom šole med narodom. V tem oziru je Slomškova publikacija svojevrstna in se ozira na podane razmere. Zdravička »Slovenec Slovenca vabi« je ponarodela in je pomagala dvigati narodno zavest pri učencih in odraslih.

Imel pa je Slomšek tudi skrb, da se je njegova pesmarica v šolah kar najbolj uveljavljala in razširjala. V istem letu, ko je izšla, je izdal naredbo, da se morajo distriktni šolski nadzorniki (dekani) pri svojih vsakoletnih poročilih na ordinariat tudi baviti z vprašanjem šolskega petja. Imenovati morajo one šole in one učitelje, ki se v tem oziru odlikujejo. (Odlok ordinariata z dne 16. februarja 1853, št. 274/2.) Za učitelje je določil premije v znesku 5 gl. k. v.; če pa je premija namenjena šoli, naj se uporabi za nabavo daril učencem. (J. Kosar: A. M. Slomšek, Fürstbischhof von Lavant. 1863, str. 198—199.) Za vso svojo škofijo je daroval za dobo desetih let letnih 100 gl. Premije naj bodo v priznanje in v pobudo, da se tudi zanapredela z veseljem in ljubeznijo za pospeševanje šolskega in cerkvenega petja. (Iz dekreta učitelju P. Manichu.) Premijo so še dobivali taki učitelji, ki so poslali muzikalno dobro pripravljenega mladeniča v preparandijo. Tak način denarnih nagrad je bil v takratnih časih običajen.

Ob priliki svojih vizitacij se je Slomšek vedno tudi prepričal, kako je s šolskim petjem. Želel je, da mu učenci na koncu skušnje katero zapojejo. Rad je potem pohvalil učitelja in učence. Ponekod, kjer je prenočeval, so mu učenci včasih tudi zapeli zvečer podoknico. To ga je vidno razveselilo.¹

Da je Slomškovo delo stalno kazalo vidne uspehe, razvidim iz sodobnih časopisnih poročil. In taka poročila so tudi iz Slovenskih goric, ki še do l. 1859 niso spadale k lavantinski škofiji. Dokaz, kako daleč je segel njegov vpliv. Tako pripoveduje potovalec po Slovenskih goricah, da je slišal popevati šolarje v ptujski okolici (Novice 1851, 45) in na ljutomerski šoli so »zakročili« učenci ob priliki šolske skušnje zraven treh nemških pešmi še dve slovenski (N. 1852, 64). Slična poročila čitamo iz Malé nedelje (N. 1854, 44), iz Svetinj (N. 1854, 71), Sv. Lenarta v Sl. g. (N. 1855, 76), Sv. Marjete ob Pesnici (N. 1856, 62) ter Sv. Lovrenca na Pohorju (N. 1853, 75).

¹ Naj mi bo tukaj dovoljena opazka osebnostnega značaja. Zanimanje za Slomškovo delovanje je vzbudil v meni moj pokojni oče, ki je služil kot mlad učitelj pod Slomškom ravno v dobi, ko so prišle Slovenske gorce pod njegovo škofijo. Kaj rad je pripovedoval o prvi vizitaciji in kako si je škof s svojim skromnim in ljudomilim nastopom takoj osvojil srca vseh. Učenci so odgovarjali z veseljem, med njimi pa je bil Slomšek. Vedno si je prizadeval, dvigniti ugled učitelja pred učenci in drugimi. Zaradi tega so ga učitelji tudi imeli tako visoko v čisljih. »Drobtinice« so imele v knjižnici mojega očeta častno mesto in v poznih letih je še kaj rad iz njih čital Slomškove članke.

Zanimanje za slovensko petje je bilo vzbujeno in treba je bilo še primernega pesemskega gradiva za družabne prilike. Župnik Jos. Hašnik, ki je bil v celovškem bogoslovju učenec Slomškov, je izdal l. 1854 zbirko »Dobrovoljke«, v katerih je zbranih 22 pesmi v prireditvi za moški zbor. L. 1859 je izšla Pesmarica za kratek čas. Na svitlo dali ino vsem pošteno-veselim Slovincem podarili trije domorodci iz Šentjurja poleg Celja. Izdajatelji (brata Ipavca in Ripšl) so zasledovali iste cilje kakor Slomšek, nuditi primerno gradivo za vesele družbe. Izmed 20 pesmi je 10 napitnic in od teh se pojo nekatere še danes.

Vidimo torej, da so Slomškove ideje tudi vplivale na sodobno glasbeno publicistiko na Sp. Štajerskem.

Na srečo pa je bilo Slomšku v prvi vrsti izboljšanje slovenske cerkvene glasbe. Tukaj, žal, ni mogel dovršiti svojega dela, ki ga je začel. Ni več dočakal svoje cerkvene pesmarice, kateri naj bi pripadala ista naloga kakor pa »Šoli veselega petja«. Predvsem je želel, doseči kar najbolj dostojno in vzgledno petje v cerkvi, posebno glede ljudskega petja.

Prav v tem oziru so se javljali v takratni dobi veliki nedostatki. Udomačene so bile razne razvade in mnogi učitelji-organisti niso bili kos svoji nalogi in v onih dekanijah, ki so bile pred l. 1859 pod graško škofijo, se je slišalo še tu pa tam nemško cerkveno petje, zlasti v župnijah z nemškoorientiranimi župniki in učitelji.

Kot škof je rad nadzoroval pouk v liturgiji in petju na bogoslovju ter še zasebno je obiskal kako cerkev, da sliši, kako se poje. Veselilo ga je, če je slišal pred pridigo in pri blagoslovu ljudsko petje. Prepeval je potem z ljudstvom.

Svoje misli o cerkvenem petju je priobčil v razpravi: »Cerkveno petje, nekdanje in sedanje na Štajerskem« (Drobtinice 1857, str. 216). Tukaj pravi med drugim, da ljubijo »Štajerci nagle in večidel okrogle napeve, le enoglasno popevajo in jim petje mično teče, ako je lično in predolgo ne trpi«. Nastopa proti onim organistom, ki svojih dolžnosti ne izpolnjujejo in s svojo slabo in nedostojno glasbo vernike le motijo; žigosa še one, ki vsiljujejo svoje pesniške in muzikalne proizvode, često prav dvomljivih vrednot. Na ta način se ne vzbuja veselja do ljudskega petja. Želi, da ima vsaka župnija svojo zbirko cerkvenih pesmi. (Sam si je v rokopisu uredil tako zbirko: »Zerkvene Pesme o nedelah ino praznikih«, ki se nahaja v mariborski Štud. knjižnici.) Če se najde taka zbirka na cerkvenem koru, potem je izključena zmeda, če nastopi menjava pri organistih, ker že udomačeni napevi ostanejo lahko naprej v veljavi.

Pa tudi z orglami in z orgljanjem se bavi Slomšek. Hoče, da orgle ne smejo imeti druge naloge, kakor da se k petju prilegajo in ga vodijo. Razpolagajo naj s primernimi registri. »Nekateri red pišal za drugo ni, kakor da brezvedni organisti smešne komedije na nju delajo. Toljko naj bo registrov, kolikor jih je za prilaganje k petju potreba in sicer k večemu 12. Tiste pastirske žvižge, tičjo cvilenje, hobve, gosli, posavna, boben, kukavca in taka nepotrebna ropotija naj gre rakom žvižgat, ne v cerkvi

pohujšanje delat.« (Drobt. 1859—60, str. 193.) Tukaj nastopi tudi proti šušmarskim podeželskim graditeljem orgel.

Obsoja tudi godce, ki s svojo muziko ne spadajo v cerkev. Cerkvena glasba je bila v teh časih močno posvetnega značaja in tako so prišle podeželske bande tudi na kor. Ponekod so imeli celo v orglah take registre, ki bi naj posnemale turško muziko z bobnom, trianglom in raznimi zvončki. Proti vsem tem prikaznim je ostro nastopal. Pravi med drugim: »Najhujši kvar delajo posvetni godci, naj si bodo gosposki ali kmetski, imajo si gosle ali rog, delajo okrogle na kmetih ali godejo posvetno v cerkvah, po mestih tako, da bi si mislil biti v kakem gledališi, ne pa v božjej hiši in če nisi take godbe vaje, hoče te gostokrat glava boleti od prevelikega bobnenja in šumotenja. Ropotanje ali pa posvetnih godcev tuš in marš bodo na posvetni dobri volji in svečanosti, ne pa v cerkvi pri božjej službi doma.« (Drobt. 1857, str. 298—99.)

Nastop Slomškov, pa tudi resnejši časi, ki so prihajali, so imeli za posledico, da so podeželske bande zginile iz cerkve in so omejevale delovanje na posvetne prilike ter nastopale le še pri procesijah in pogrebih.

Vidimo torej, da se je trudil Slomšek, spraviti v cerkvi cerkveno glasbo do prave veljave. V ta namen je bila potrebna cerkvena pesmarica, namenjena predvsem za ljudsko petje. Obrnil se je do priznanih organistov, naj mu pošljejo primerno gradivo, to so take cerkvene pesmi, ki so med ljudstvom že udomačene. Najboljše izmed teh je hotel izbrati in izdati v posebni knjigi. V dodatku k Drobtinicam za l. 1850 so izšle »Pobožne pesmi«. Bilo je tukaj 17 pesmi v dvo-glasni priredbi. Napevi so od Protmana, Damiša (takrat učitelja v Grižah), Jakoba Cinauerja (učitelja pri Sv. Jakobu v Slov. gor.) in »nekega Sekovskega učitelja«. Štirje napevi so prirejeni po nemških pesmih in eden je »stara viža«.

Za vprašanje cerkvenega petja je začel zainteresirati Slomšek predstojnike dekanij. Tako je braslovški dekan Mih. Stojan, ki je bil na celovškem bogoslovju Slomškov učenec in s katerim je bil v stalnem stiku, postavil na spored učiteljskega zborovanja vprašanje: Kako bi se dalo splošnemu petju per javni službi božji zopet na noge pomagati? Mnenja, ki so se pri tej priliki izražala, so se ujemala s Slomškovimi. Duhovnikom in učiteljem naj bo prepovedano, svojeglavno in brez potrebe uvajati nove pesmi, stare pa opuščati. Ordinariat naj izda »pevske bukve z napevi, po katerih bi se morali po vseh farah ravnati. Vaje v petji pa bi se mogle potem že precej v začetnih šolah začeti«. Cerkvene pesmi naj bodo v narodnem duhu, enostavne, lahke in za splošno petje primerne. Najbolje bi bilo, ko bi peli vsi Slovenci iz iste pesmarice. V poročilu ordinariata, ki je dospelo nato na braslovškega dekana, se omenja pohvalno pismo naučnega ministrstva, ki je prišlo preko deželnega glavarja. (Zgodnja Danica 1850, 22, 44, 45, 52; 1851, 3.)

Sestavljanje pesmarice pa je počasi napredovalo. Slomšek je bil preveč zaposlen z drugim delom ter je imel obilo skrbi za preselitev

sedeža v Maribor ter z ureditvijo tamošnjih prilik. Dokončal je le zbirko blagoslovnih pesmi, ki jo najdemo objavljeno kot dodatek k Drobtinicom za l. 1861. Imajo naslov: Venec blagoslovnih pesem za lavantinsko škofijo.

Nabranih je tukaj 15 pesmi, katerim je priskrbel orgelsko spremljanje stolni organist Peregrin Manich (gl. Biogr. leks.). Ta je bil pri Slomšku močno v čisljih. Iz zasnove te zbirke, ki bi naj bila sestavni del cerkvene pesmarice, je razvideti, kako si je zamislil Slomšek celokupno zbirko. Kot vzor mu je bila A. Dukova cerkvena pesmarica za sekovsko škofijo. (A. Duk: Kirchenlieder, welche in der fb. Seckauer und Leobner Diöcese das ganze Jahr hindurch gesungen und mit der Orgel begleitet werden.) Ta zbirka, ki je izšla prvič l. 1835, vsebuje 30 pesmi za cerkveno leto in ker je sekovska škofija še obsegala del slovenskega ozemlja, sta se nahajali v nji še dve slovenski pesmi, in sicer blagoslovna (»Nisko se zdaj perklonimo«) in za pred pridigo (»V Očeta ino Sina«). Gotovo pa si je zamislil Slomšek svojo pesmarico v večjem obsegu, saj že šteje njegova zbirka blagoslovnih pesmi 15 pesmi, t. j. polovica vse sekovske pesmarice.

Da je bilo omenjeno delo Slomšku vzor, razvidimo že iz opazk, ki se nanašajo na uporabo mediger, ki so bile v tistih časih priljubljene med posameznimi vrstami. Duk pravi tozadevno v svojem predgovoru, da se naj vpletajo vselej takrat, če je treba, da se pevci oddahnejo, in to je pri ljudskem petju. Če pa se poje samo na koru, potem naj se to opusti. Prav enako opazko čitamo tudi pri Slomškovih blagoslovnih pesmih pod črto. Slomšek je sprejel iz Dukove zbirke tri blagoslovne pesmi, in sicer št. 1 (Častimo Te), št. 14 (Hvalimo Te) in št. 3 (Nizko se zdaj priklonimo) s prevedenim besedilom. Predigre in medigre pa so pri Slomšku druge. Predigre je spisal že prej imenovani P. Manich, medigre pa so krajše, kjer se še nahajajo. Vidi se, da Slomšek ni bil prijatelj teh igračk na orglah, ki so bile takrat tako priljubljene. Pri Duku kakor pri Slomšku se nahaja še opazka glede transponiranja v višji ton, kar je pri ljudskem petju potrebno takrat, če je cerkev polna in postaja intonacija kaj rada zmeraj višja. Slomškove blagoslovne pesmi so se ohranile še do danes med ljudstvom. (Nova izdaja je izšla v priredbi J. S. Spindlerja, 1922, z naslovom: Jezus, blagoslovi nas! Zaloga Cirilove tiskarne v Mariboru.)

Slomšek je določil, da si morajo vsi župni uradi naročiti te blagoslovne pesmi ter skrbeti, da se tudi pojo. Vidimo, kako je nameraval postopati tudi pri uvedbi ostale pesmarice, ki bi naj bila obvezna za vso škofijo, kakor je bila to Dukova za graško škofijo. Kosar poroča (A. M. Slomšek, str. 54), da je sestava pesmarice že napredovala do natisa ob času Slomškove smrti. Ne pove pa, komu se je poverilo sestavljanje in tako do danes ne vemo ničesar več o tem delu. Za cerkveno glasbo v lavantinski škofiji tako pomemben načrt je bil sedaj pokopan.

Pri energiji, s katero je Slomšek zasledoval svoje cilje, bi cerkveno ljudsko petje v njegovi škofiji doživelo velik razmah. Vse, kar je temu

nasprotovalo, tako tudi instrumentalna glasba v cerkvi, je našlo pri njem svojo obsodbo. Tako pravi, da »priprosti ljudje zijajo in oponašajo dolgočasno ponavljanje latinskih besed ali pa iz cerkve gredo, posvetni omikanci poslušavci pa le na godbo pazijo; prave pobožnosti ni po navadi pri taki godbi«. (Drobtinice 1857, 298—99.)

V zadnjem letu njegovega življenja so se, po razglasitvi ustave, že začele ustanovljati čitalnice. Za mariborsko čitalnico je sestavil načrt, kako naj se urejajo domače prireditve (besede); pri teh prilikah je bilo petju odmerjeno častno mesto. Njegovi bogoslovci so smeli tudi popevati v čitalniškem zboru. In ko so ga pokopali, se je oglasila na mariborskem pokopališču prvič slovenska nagrobna pesem: Blagor mu (Jenko). Na pravila je na množice velik vtis.

Čitalnice, v svesti si, da so izgubile velikega prijatelja in pospeševalca, so prirejale spominske proslave, ravno tako, kakor so se vedno pozneje spominjale njegovih jubilejnih dni.

O Slomšku kot skladatelju velja povedati isto, kakor o njem kot pesniku. Njegovo glasbeno ustvarjanje spada pač v okvir njegovega versko-vzgojnega in prosvetno-vzgojnega dela. Prilike so bile take, da je bil prisiljen sam ustvarjati. Svoje napeve je prirejal več ali manj samostojno po nemških vzorih, ki so mu odgovarjali. Oblikoval pa jih je po svoje ter v duhu slovenske narodne svojstvenosti. Zaradi tega se tudi nikoli ni sam podpisal kot avtor pri teh skladbah. Če najdemo pri pesmih: »Veselja dom« (Slov. Gerlica I, 48) ter »Sveti misijon« in »Misijski križ« (Drobtinice, 1865—66) označeno njegovo ime, potem je treba vedeti, da so bili pri tem drugi izdajatelji publikacij, kar pa seveda ne izključuje, da so te skladbe njegove lastne.

Pomen Slomškovega udejstvovanja na glasbenem polju leži torej v muzikalno-vzgojni smeri, o katere važnosti je bil prepričan. Kot izkušen pedagog se je lotil najprej šolskega petja, ker le-to naj podpira pozneje njegova stremjenja po podvigu cerkvenega petja. In ko so se njegova prizadevanja glede cerkvenega petja bližala zadnji fazi, je bila nit tega dragocenega življenja pretrgana. Sedanja doba je šele spoznala plemenito njegovo stremljenje in nadaljuje po tolikih letih delo v smeri oživitve cerkvenega ljudskega petja.

Njegova skrb za povzdigo šolskega petja nam je posredno že dala prve učitelje-zborovodje. In ti, za slovensko pesem vneti činitelji, so bili potrebni, potem ko je nastopilo čitalniško petje.

Slomškovo delovanje na glasbenem polju je bilo torej univerzalnega značaja in nam je ustvarilo oni temelj, na katerem stoji vsa glasbena prosveta na ozemlju njegove vladikovine. Nastopivša čitalniška doba je sedaj mogla uspešno začeti z zborovo glasbo in oba Ipavca sta te zборе pridno zalagala s svojimi skladbami.

In tako iskreno delovanje v službi vzvišene ideje je obrodilo stoteran sad in to nam izsiljuje vedno največje občudovanje!

Velika noč 1936 v Sveti deželi.

(Nekaj pevskih popotnih spominov.)

Vsako veliko noč velja Jeruzalemu še častitljiv priimek: »Kraljica narodov«. Kristjani vseh dežel in vseh narodov polnijo te dni jeruzalemske ceste in svetišča, kjer so se pred 1900 leti odigravali večnostni dogodki. Človek evropske miselnosti, hkrati ves prežet evropske vzvišenosti (superiornosti) nad orientom, mora končno s polnim prepričanjem reči: Ex oriente lux.

Nekaj podatkov o cerkvenem petju, ki jih je bilo mimogrede možno nabrati. Po izkrcanju v Haifi je bila prva pot na Karmel. V karmeličanskem samostanu je sledila kratka zahvala za srečen prihod: Usmiljeni Jezus, Lepa si roža Marija, je — s spremljevanjem orgel — zapel naš romarski oktet kar enoglasno. Z avtomobili smo odbrzeli proti Nazaretu, drugi dan na Tabor, h Genezareškemu jezeru, v Kano in po sredi Samarije — dokler nismo na veliki četrtek okoli šestih zagledali svetega mesta.

Zvečer ob osmih je bila v baziliki na Getzemanskem vrtu (Basilica Agoniae in horto Gethsemani) sv. ura: dva klerika sta pred oltarjem recitirala dogodke, kot jih poroča sv. pismo; zanimivo je bilo, kako je kadence ob ločilih izvajal frančiškanski pater — po rodu Arabec. Vmesne rezponzorije je pel moški zbor: prvič smo zaslišali pevski zbor, zastrmeli smo nad njegovo izvežbanostjo in se zanimali zanj.

Zbor je bil ustanovljen v okviru frančiškanskega reda in nosi ime »Schola cantorum«. Šteje preko 50 glasov: sopran in alt pojo dečki iz sirotišnice, ki jo oskrbujejo frančiškani, tenor in bas pa delavci in nastavljenici, isto tako iz frančiškanskih delavnic. Pri višjih tenorjih je bilo poznati, da je med njimi mnogo Italijanov: prehudo in nam zoprno nazaliranje in nelepa preširoka izgovarjava samoglasnika e. Sicer je pa zbor donel kot bi bil vlit iz enega liva. Petje je kar moč čisto, dinamika povsem neprisiljena in naravna: reši se more, da je zbor v ponos, kjerkoli poveljuje liturgična opravila. Učitelj in dirigent tega zbora je Avguštin Lama — Arabec po rodu — ki je sam izšel iz tega zbora; je tudi skladatelj, o čemer smo se mogli prepričati takoj ta večer, ko so bile na sporedu večinoma njegove skladbe. Ta zbor ne nastopa samo v cerkvi božjega groba, ampak v vseh večjih bazilikah, kot n. pr. v Betlehemu, Nazaretu, Ain-Karimu, Taboru, Emavsu itd. Avtobus jih dopoldne pripelje, zvečer zopet odpelje; stroške nosi p. frančiškan, ki je varuh božjega groba, prav za prav najvišja cerkvena oblast v sv. deželi. Zanimal sem se za njihov glasbeni repertoar: izdali so tiskan program vseh skladb, ki bodo izvajane pri slovesnostih velikega tedna. V prvi vrsti dela klasične polifonije: Vittoria, Ingegneri, Viadana, Cima, Vecchi, Palestrina, Casciolini, Bernabei, prav lepo število tudi dirigent Lama sam (čigar skladbe so pisane v docela polifonskem slogu), potem tudi Ett, Mitterer, Goller, Ebner, Schildknecht, Molitor, Perosi in Magri. — Frančiškanski brat — Slovenec po rodu — mi je zatrjeval, da so na programu tudi skladbe p. Angelika Hribarja in p. Hugolina Sattnerja.

Poleg tega ima vsak red še svoj zbor, ki oskrbuje domače potrebe; benediktinci na Sionu goje predvsem koralno petje (o čemer smo se mogli prepričati na veliko soboto), pravoslavni Rusi enako že po izročilu skrbje za zborovo petje, Armenci in Kopti so pa v njihovih enoglasnih in zamolkdonečih vzdihljajih zanimivost zase. Tik bojega groba je priključena koptska kapelica: njihovo liturgijo — ki se je vršila izven te kapelice in ki je obstajala v številnih priklanjanjih in incenzih (kajenje s kadilom) — je spremljalo nerazumljivo mrmranje, ki se je ponavljalo in ponavljalo.

Tudi naša slovenska pesem se je parkrat oglasila: na veliko soboto zvečer smo v kapelici avstrijskega hospica imeli zvečer litanije z blagoslovom kot nadomestilo in spomin za procesijo »Vstajenja« — in sicer skupno z Avstrijci. Po blagoslovu je sledila Aleluja in najprej so Avstrijci zapeli »Der Heiland ist erstanden«, mi pa takoj veselo in lahko tekočo: »Jezus naš je vstal od smrti«; naše petje je bilo v primeri z nemškim počasnim, povlečenim, skoraj robato podanim — gibčnejše in mnogo prikupljivejše. Kdor pozna na splošno način nemškega ljudskega petja, bo to lahko razumel. V cerkvi Marijinega obiskovanja v Ain-Karimu smo — po branju svetopisemskega dogodka — psalmodično zapeli »Magnificat« s spremljevanjem harmonija.

Jeruzalem — zlasti cerkev Božjega groba — je ob velikonočnih praznikih prenapolnjen z raznovrstnimi obiskovalci. Veseli smo bili ob zavesti vzvišenosti našega katoliškega bogačastja, katerega je ravno dovršeno zborovo petje še bolj dvigalo in poveličevalo. Na tem najsvetejšem kraju zemlje — je ob takih prilikah to še posebno važno.

Emil Hochreiter:

Moji spomini na p. Hugolina Sattnerja, posneti iz njegovih pisem.

(Dalje.)

10. 1. 1914: »Vašo analizo k »Oljki« sem pustil, kot ste jo koncipirali; navedena slabejša mesta me ne dirnejo, saj ima vsaka tvorba na sebi znake človeške nedostatnosti. Prav ste ravnali, da ste nedostatke omenili, na ta način se objektiviteta varuje... 7. 1. sem bil v Celju, kolavdiral sem orgle v kapucinski cerkvi, majhno pa skrbno delo I. Naraks-a... Na duhovne vaje grem v Nazaret.«

17. 1. 1914: »Včeraj sem dobil Vaše skladbe za cerkveni koncert (11. 3.), ki jih nisem več pričakoval. »Salve Regina« je krasna skladba... Moj spored torej: 1. Rheinberger: Kyrie in Gloria iz maše v c-duru; 2. Engelhart: O sanctissima (slov.), mešan zbor; 3. Rheinberger: Passionsgesang; 4. Kdo je ta? Tenor-samospev iz oratorija; 5. Hochreiter: Salve Regina, mešan zbor; 6. Foerster: Stabat mater... Koncert bo trajal 70 minut, s pavzami 85 do 90; dovolj... Jutri v stolnici demantna maša stolnega prošta Sajovica.«

Naslednje pismo p. Hugolina naj priča, kako resno je smatral pravo pobratimstvo kot dar božji; moja malenkost mu je pa tudi črez grob njegov hvaležna, da me je štel k svojim najboljšim prijateljem. Res mnogo velja v kratkem človeškem življenju pravo prijateljstvo. Zavést, da sem našel pri tovarišu medsebojne stike, ki lahko vedejo do popolnega sporazumljenja, je nekaj vzvišenega... Pravi prijatelj mi je čestokrat bližji, učinkuje v večji meri name, ko kak sorodnik, čigar mišljenje in delovanje je mojemu nasproti in ki me noče poznati. Enkrat pridobljeno prijateljstvo se mora pa tudi pridno negovati, če naj ima obstanek. Kar mi prijatelj nudi, to mu moram vrniti, ne preudarjajoč, jeli sem več vrnil, kot sem od njega sprejel.

28. 1. 1914: »Predragi prijatelj! Ko sem lani v Splitu čakal na Vas, sem se odločil, da skleneva, ko se srečava, pobratimstvo. Teško se najmeta dva človeka, ki vežeta srca v pravem prijateljstvu in sicer brez vsake sentimentalitete, kakor midva. Mladostni spomini, ista religiozna čustvenost, isti plemeniti nazori in — isto umetniško stremljenje je naju tako približalo, kakor redkokdaj druge ljudi — in to opravičuje moj dalmatinski sklep... Kako pa, da se nisem prej k temu odločil? Kriva je moja bojzljivost. —

Ko pa vidim toliko dokazov nesebične vdanosti napram moji malenkosti, naj nastane to pobratimstvo na kratko — v pismu brez vina in brez poljuba. V duhu Ti podam roko in tresem Tvojo desnico in prosim za oni znak najinega neomajnega prijateljstva, ki poda bratom pravico, ne ozirati se na družabni »plural«. Pri tem ostane in nobene besede več — jaz sem dokaj starejši od Tebe... Prva izvajanja »Oljke« bodo menda 1. in 2. aprila, eventualno še 5. aprila, t. j. na cvetno nedeljo. S katerimi solisti? Čakam, da pride g. Hubad sam k meni, ko bo reč bolj pereča; ne maram ga siliti... Takrat Te bom tudi srčno povabil, da prideš k premieri; bilo bi mi v neskočno zadostilo, če bi v dvorani zopet sedel poleg mene. Kaj ne, to Tvoje potovanje v Ljubljano je že v Tvojem programu! Naš gvardijan p. Matevž se je zelo vzradostil »Oljke«, pa sedaj ne more s partituro ničesar pričeti, ker mu vendar ni možno, se v delo uglobiti. S tem rečem, da je »Oljka« krenila na druga pota kot doslej moja dela in — da si klavirski izvleček izvrstno priredil.

6. 2. 1914: »Prisrčno se Ti zahvalim, ker si moje zadnje pismo tako dobro sprejel; si ubogljivo dete... G. Premrl me je obiskal in k delu čestital; delo ga je precej iznenadilo. Vsako priznanje sprejemem le s pridržkom, ker vem, v koliko imaš Ti po Tvojih dragocenih nasvetih delež na tej skladbi. Hubad jo s svojim zborom že pridno vadi. Preteklo nedeljo sva skupaj z dr. Mantuanijem dogovorila termin proizvajanja, soliste in reklamo. Termin je odvisen od zagrebškega gledališča, ki zdaj v Ljubljani gostuje, t. j. mi izberemo oni teden, v katerem ne igrajo. Soliste izbere Hubad. Kot reklama se bo izdala brošura, ki se bo poslala na kar moč veliko naslovov. V to brošuro pride tudi Tvoja analiza »Oljke«, ki jo bo dr. Krek v prihodnji številki »Novih akordov« izdal. — Zdaj k oratoriju. Jaz bi rad naredil iz te stare suknje novo; blago je še dobro, le kroj je zastarel. Zdaj pišem 1. del, kakor si ga mislim po Tvojih nasvetih; potem se bova pa spet skupaj borila, dokler ne postane iz te borbe kaj dobrega. Potem greva zopet na morje ali pa pridem jaz na Dunaj, če mi moreš kaj časa darovati. Dokler ta oratorij ne bo pomlajen, ne začnem nikaškega večjega dela... 15. se popeljem v Celje v »Manreso« na pet dni; hvala Bogu! »Lunga pausa« v pravem pomenu besede!

26. 2. 1914... G. Hubad ima soliste že skupaj... Ker »Oljka« traja samo 54 minut, se bo izvajala prej najbrže Tvoja »Dionyzijska uvertura«. Tako bova oba pri tem koncertu bratovsko zastopana.

6. 3. 1914... »Vsako jutro spovedujem vojake, potem delam v pisarni, vaje, reklama za cerkveni koncert itd. Tolažim se s tem, da končno vse mine. V sredo smo imeli glede »Oljke« sejo. Razen zagrebške opere imamo toliko koncertov, da je težko najti dneve, ki bi nam nudili finančni efekt. Končno je neki gospod izgovoril rešilno besedo: Ne ozirajmo se na druga podjetja; 1., 3. in 5. aprila naj bodo proizvajanja in — basta...

7. 3. 1914: Komandant vojaške godbe mi reče: »Velečastiti! 5. aprila nemogoče, ne smem moje godbenike tako napenjati; če bi bili tudi na razpolago, bi Vašega dela ne izvajali v Vašo zadovoljnost.« Kaj mi preostane? Moramo koncerte preložiti na 22., 23. in 25. april... Dal Bog, da bi bilo že vse pri kraju; toliko sitnosti že dolgo nisem imel.

16. 3. 1914: »Cerkveni koncert je dobro uspel; nas je vse zadovoljil in v mestu hvalijo lep uspeh. Navzoči tudi škof in deželni glavar; cerkev polna; 1331 K dohodkov. »Laibacher Zeitung« je ocenila kratko, a navdušeno. V »Slovenec« pa sem bral oceno, ki bi me lahko ozlovoljila, če ne bi poznal tukajšnjih razmer... Program je bil kritiku preveč enoličen; o kompozicijah samih niti besedice... pišem Ti to le, ker se hočem s Tabo vse pomeniti. Včeraj zvečer sem povabil vso mojo pevsko družino v hotel Union; bili smo židane volje.«

30. 3. 1914: »Brošura za reklamo »Oljke« se že tiska... Danes grem k Hubadovi pevski vaji; hočejo me imeti v svoji sredi... 25. 3. smo izvajali Tvoj »Salve Regina«, moji pevci in pevke razumevajo počasi Tvoje reči... Povabim Te v imenu p. gvardijana Matevža in v mojem, da prideš k »Oljki« v Ljubljano. Vsi se veselimo, da Te zopet vidimo... Bova tudi »zletela« na Brezje ali na Bled. Ali mar hočeš raje v Novo mesto?... Prinesi že drugi del oratorija s sabo; rad bi nadaljeval.

9. 4. 1914: »Daj nam Bog milost, da bomo mogli po dolgem »Velikem tednu« našega življenja vstati poveličani s Kristusom in se tam v nebesih veseliti večnih harmonij, ki ne poznajo nobenih disonanc, tudi ne »pripravljenih«; tam kjer nehajo sleherne posebne koristi, stremuštvo, konkurenca itd., tam kjer nam je Bog — vse... Zdaj pa je treba delati, trpeti, molčati, se žrtvovati... Brošura k »Oljki« je izšla; stane 20 vin.; »Slovenec« in »Slov. narod« sta prinesla prvo stran v 15.000 izvodih med Slovence... Midva sediva v 10. vrsti, nočem višje, ker se tam sliši slabše. Kateri dan prideš?... Slišal sem nedavno 4. Mahlerjevo simfonijo; zelo me je zanimala in mi tudi ugajala, posebno 1. in 3. stavek. Sploh sem preteklo zimo slišal dosti lepe glasbe in študiral orkestralne kombinacije, kar mi bo koristilo pri inštrumentaciji oratorija.

19. 4. 1914: Moj izlet v Trst in na Sveto goro je izvrstno uspel... Včeraj sem prisostvoval vajam za zbor in orkester; zbor že zna svoje partije popolnoma, solisti še niso bili navzoči. Tvojo uverturo tudi že vadijo in likajo.¹

27. 4. 1914: »Tudi včeraj pri 3. proizvajanju je bila unionska dvorana dobro zasedena, večinoma ljudi z dežele... Zdaj pride pa »poigra«. Stavek v »Laibacher Zeitung«, da se zdi, da ne bi sam »Oljko« inštrumentiral, je glasbene kroge precej razburil. Seveda bom storil, kar je na meni, saj imam corpus delicti, t. j. partituro v miznici; a glavno besedo imaš Ti; z mirno vestjo boš ovrgel to trditev... Nočejo mi ničesar priznati, ne uspeha »Oljke«, ne uspeha cerkvenega koncerta; in če se hočem kaj priučiti, mi še tega ne dovolijo.²

1. 5. 1914: »Ti in pa gospod Lalak (kopist »Oljkine« partiture) sta glavni priči, da nisem izdal plagijata; naprosil bom gg. K. in dr. K. k meni in jima dal priliko, da pregledata izvorno partituro... To pa je resnica, da sem preštudiral »Kling'ovo Instrumentationslehre«, opremljeno z mnogimi izvrstnimi

¹ Medtem so izvajali prvič »Oljko«, kakor znano; z velikanskim uspehom. Jaz sem sledil klicu prijatelja in se udeležil premiere; doživel sem nekaj nepozabnih dni.

² Bil je p. Hugolin po pravici glede te insinuuacije ogorčen. Jaz sem lastne volje pisal 28. 4. uredništvu »Laibacher Zeitung« naslednje: »In der Besprechung von P. Hugolin Sattner's »Oljki« (Nr. 92 vom 24. 4. 1914), des Werkes, das mit Recht den einmütigen, großen Beifall aller Kritiker gefunden hat, findet sich auch eine Stelle, die geeignet ist, die Persönlichkeit des hochgeschätzten Autors in ein etwas schiefes Licht zu bringen. Sie lautet: »Die Klangfarbe der Instrumente ist stellenweise in so prächtig geratenen Mischungen verwertet, daß es schier den Anschein hat, als wären die instrumentalen Tonfarben nicht alle auf der gleichen Palette gemischt worden.« Da meine Wenigkeit P. H. S.'s Werk in allen seinen Phasen gekannt hat, erkläre ich hiemit ehrenwörtlich, daß P. H. S. die Komposition, sowie die Instrumentation des Werkes ganz selbständig ausgeführt hat und daß von mir — der ich mir zur hohen Ehre anrechne, einer seiner besten Freunde zu sein — lediglich da und dort geringe Retouchen in der Orchestrierung vorgenommen wurden, eine Erscheinung, die unter befreundeten produzierenden Künstlern nichts Seltenes ist und die nicht im Mindesten die hohe künstlerische Tat des gefeierten Meisters abzuschwächen vermag. Übrigens diene als weiterer Beweis meiner Ausführungen einfach die Originalpartitur, der »Oljki«, die sich in den Händen des Meisters befindet, aus welcher diese Retouchen leicht zu entnehmen sind. Der große Fortschritt in der Instrumentation der »Oljki« gegenüber der »Assumptio« findet vielmehr darin seine Erklärung, daß P. H. S. trotz seiner Jahre mit jugendlicher Begeisterung und eisernem Fleiße inzwischen die Kunst des Instrumentirens in einem bewunderungswürdigen Maße erlernt hat; ich selbst mußte ihm vor Jahr und Tag ein bezügliches bekanntes Lehrbuch besorgen und habe auf einer Ferienreise in Dalmatien mit ihm meist Gespräche über Instrumentation geführt.«

opazkami iz Tvoje roke; mislim, da se smem kljub starosti tudi v tem oziru izpopolniti. Šele po dokončanem študiju sem se lotil inštrumentacije »Oljke«, katero sem v 2 mesecih dokončal. O priliki moreš Dr. K... povedati, da sem glede dela z L... 4 ure konferiral, ne da bi bil v partituro zapisal kako noto. Jaz sem miren in delam naprej. Najboljši odgovor bo novo delo: kantata »Soči« od Gregorčiča. Poniževanja, katerim sem izpostavljen, naj me obvarujejo vsake domišljavosti in častihlepnosti. Prenašaj z menoj te neprijetnosti in skaži se tudi v tem oziru kot zvest prijatelj! — Finančni uspeh vseh 3 proizvajanj je precej dober, posebno če upoštevamo, da je že zagrebška opera ljudem veliko denarja izvabila in da je finančna kriza zajela vse sloje.

8. 5. 1914: »V ponedeljek je bila seja »Gl. M.« Gospodje so mi čestitali k uspehu, jaz sem pa vzel partituro »Oljke« izpod pazduhe in jih naprosil — oziraje se na govorigo — da se skliče enketa, ki naj bi na podlagi partiture in podanih potrdil razsodila, ali je inštrumentacija moja lastna tvorba ali ne. Gospodje so protestirali proti enketi, ker bi to žalilo mojo osebo, kateri popolnoma zaupajo. A kot odbor »Gl. M.« so pripravljeni, primerno izvajati; naprosili so me tudi, naj nastopim v »Laib. Zeitung« odločno proti insinuaciji g. K... Stvar ima svoje ozadje v tem, da je Dr. K... pri Schw... rekel: »Saj ni njegovo delo.« To so drugi slišali, in tako je nastala govoriga. Prav je, da se je stvar poravnala; ne boj se, da me te neprijetnosti potlačijo. Semper avanti!»

13. 5. 1914: »Carissime! Včerajšnja pošiljatev me je zelo razveselila. Prvič sem dobil opravka, pri katerem se učim in katerega sem že zadnji čas pogrešal. Moj najprijetnejši čas je oni, ko sedim pri mizici v kotu moje druge sobe in kjer delam in dostikrat na Te mislim. Drugič hvala Ti lepa, da si mi poslal »Meistersinger«-jevo partituro; jo bom temeljito preštudiral... Moj program za poletje je ta: najprvo predelam oratorij — do konca junija; potem pojdeva na Košljun (ne v Gradež). Potem domov; nadaljevat in pripravljat inštrumentacijo, cizelirat in — koncem avgusta bi prišel na Dunaj h končnoveljavni redakciji. Potem šele bom začel inštrumentirati... Vse pa podvržem vse-mogočni božji volji... Omenim Ti, da je bilo občinstvo z oratorijem zadovoljnejše ko z »Oljko«. Zakaj? Oratorij je komponiran v slogu, ki je povprecnemu poslušalcu dostopen, »Oljka« je pa že bolj moderna, četudi religiozna tvorba... Naši mladi kleriki, ki študirajo v Freiburgu, so me naprosili, da jim pošljem en izvod »Oljke« za profesorja na vseučilišču Wagnerja. Storil sem to in dobil danes od njega lepo knjigo: »Die Geschichte der Messe.« O »Oljki« se je izrazil: »Die Komposition hat mir außerordentlich gefallen; einige Stellen sind einfach grandios! Man kann sie nicht hören, ohne hingerissen zu werden... Diese mächtigen Crescendo's sind herrlich. Besonders gefällt die meisterlich ausgeführte Tonmalerei der einzelnen Situationen und auf die Vorbereitung des Zuhörers auf die folgende Episode. Ferner die leichte, natürliche Modulation... Aus der ganzen Komposition leuchtet ein jugendliches Feuer, gründliche Kenntnis der modernen Musik und großartige Fertigkeit in der Ausnützung einer jeden Stimme. P. H. hat mit der »Oljka« P. Hartmann geschlagen... Nur die Choralbegleitung gefällt mir weniger. Der Komponist hat das Recht, die liturgische Melodie unverändert zu benützen, aber auch sie zu ändern. Ändert er sie, dann kann er sie beliebig begleiten; läßt er sie unverändert, dann begleite er sie dem liturgischen Zwecke entsprechend. P. H's Begleitung ist an sich schön, entspricht aber nicht der unveränderten Choralmelodie. Der liturgische Text »Hosanna« und »Pueri Hebr.« ist freudig, die Begleitung »schmerzhaft«, vielleicht Griessbacher-isch. Je ruhiger die Begleitung des Chorals, desto größer der Kontrast zwischen ihm und dem mächtigen Orchester vor und nach. Dadurch hat sich P. H. ein Mittel verschertzt, das den Effekt gesteigert hätte« etc. — No, temu se lahko opomore; orgle nastopijo popolnoma samostojno. Jaz ne bom ničesar izpreminjal, ker je to koncert, ne pa

služba božja ... Imam pač veliko zadoščenje iz ust takega strokovnjaka. To oceno bom shranil; morda pride enkrat prav. Z mojimi nasprotniki se ne pečam; zdi se, da so utihnili ... Jaz mislim, da si toli presoden in uničiš vsa moja pisma. Od Tebe nimam nikakega, akoravno ni treba, da se sramujeva najine korespondence. Ravno tako ne, ko Dugan ne in P. Kamilo ne, ki se pismeno šolajo.³

13. 8. 1915: »... sem Ti prav hvaležen, da mi pomagaš se izkrcati iz te puste plovne vode in v »frišno« strugo se vkrcati. Zato tudi študiram Tvoj rekvijem kar najtemeljiteje in čutim v sebi popolni preobrat... Himne sem zložil v smislu našega zbora, upam da bodo pa tudi drugim zborom dostopne. Hotel sem zložiti v č i n k o v i t e zборе — to si takoj zapazil; če si mnenja, da sem zadel pravo plat, sem zadovoljen... Letos ne potujem nikamor; odpovem se celo sreči, se s Tabo sniti in Tvojo družbo deliti, ki mi bi bila tako draga. Odrečem se Bogu na ljubo.

Zato pa naj Vsegamogočni dodeli našim pridnim vojakom kmalu častni mir! ... Moje zdravstveno stanje je zdaj tako ugodno, da sem izvršil dve partiji v goré: na Šmarno goro in 11. 8. z g. Rohrmannom k sv. Joštu. Tu in tam kak izlet, to bodo letos moje počitnice... Ze dolgo časa silijo v me, da komponiram instrumentalno kantato: Gregorčičevo »Soči«. Pesnitev že leži na pultu; študiram načrt. Kmalu začnem in si izprosim pomoči božje in Tvoj modri nasvet... Pri nas je polno življenja; jemljemo vsak dan pod streho častnike, kurate, sluge i. dr. Pridejo, odidejo. To storimo rade volje, da saj malo prispevamo za splošnost... Hladniku ni treba med vojake, je oproščen.

24. 11. 1917: ... Je že čas, da se zopet oglasim. Dvakrat sem bil v Krškem, 11. 11. v Št. Rupertu, kjer je župnik Mrvec svojo 25-letnico praznoval; danes se peljem s sošolcem dr. Svetino na Breznico in jutri v podružnico Rodine, kjer nameravamo blagosloviti in kolavdirati male orgle. Potem pa ostanem doma; sedaj ni več prijetno potovati. Potuje se le, če se mora. »Sočo« sem zdaj precej dokončal, tudi gledé inštrumentacije; cela dva meseca sem se bavil s to »flikarijo«, a komponiral ničesar... Dr. Mantuani vodi Gl. Matico jako dobro. Letos je okoli 700 učencev. V nedeljo je bil prvi koncert, mnogo malenkosti, ki me pa niso zadovoljile... Zdaj prično pri nas izdirati cinaste orgelske piščali. Jaz sem tudi v komisiji. Cecilijino društvo je že uredilo pred par leti seznam orgel na Kranjskem. Zdaj se vidi, kako je bilo to umestno, ker pričenemo delati brez napora. Izdirajo samo prospekte, orgle ostanejo še vedno navzlic temu rabljive; seveda boljše ne postanejo. G. Premrl je zdrav in jako delaven. Za jesti imamo še; kako dolgo, ne vem. Kranjska je vendar blagoslovljena dežela, na katero še ni stopila nobena sovražnikova noga...

5. 9. 1920: »Pri zadnji provincijski seji so mi naložili gvardijanat, a kot župni administrator sem oproščen. Jutri bo 25 let, odkar sem to službo nastopil. Sem že sit vednega pisarniškega dela, a — 25 letna navada! Zato mi težko de, se od urada posloviti... Kakor Bog hoče; saj sem obljubil pokorščino. Moj naslednik je p. dr. Guido Rant, tačasni gvardijan. Ker zapustim župni urad šele koncem tega meseca, ne napredujem v inštrumentaciji (Gregorčičeve: »V pepelnični noči«); vendar sem končal prvi veliki zbor... Kako bi rad, da prideš še letos semkaj; saj si skoro edini, ki me razume. Žalibog se morava zadovoljiti le s pismi.«

13. 11. 1920: »Spet sem Ti naložil delo s pregledovanjem partiture »V pepelnični noči« in Te tako oropal dokaj prostega časa, pa — kakor vedno —

³ Tu moram priznati, da Hugolinove prošnje oziroma njegovega nasveta nisem izpolnil. V začetku že, t. j. do leta 1921 (torej kakih 7 let) sem sicer H.-va pisma uničil in le posamezna so iz te označene dobe ohranjena. Ta sledijo, v kolikor zanimajo.

apeliram na Tvojo ljubeznivost. Požuri se, ker bi rad, da se delo izvaja prihodnjo pepelnično sredo. Boli me, da imaš toliko skrbi za družino, a zaupaj v Boga, kmalu mora priti drugače, ali pa vsi omahnemo. Pri nas narašča tudi draginja, zremo s strahom v bodočnost. Kot gvardijan mi je skrbeti za vso družino; sv. Jožef pomagaj!... Konvencija z Italijo bo gotovo v naše osramotenje. Slovenci smo razklani med Italijane, Nemce in Madjare. Konferenca v St. Margaritha je bila le komedija, kajti bilo je že poprej dogovorjeno. Prodani smo in ogoljufali so nas... Kaj bodo prinesli bodoči tedni? Par dni študentske demonstracije in — konec vsega.«

22. 11. 1920: »V srce so nam segle Tvoje pesmi »Immaculata« št. 1 in št. 6. Ravnokar sem jih iz bukvarne dobil in že smo jih vadili in včeraj izvajali. Moja solistka Anica Vrhunc je pela solo v št. 6 z razumevanjem in vnetostjo in zbor ji je segel v besedo z veliko silo. Smo zelo navdušeni, zahvaljujemo se Ti za ta dar in prosimo »Immaculato, naj Ti povrača z izrednimi milostmi. V prihodnji vaji bomo nadaljevali z drugimi pesmimi; altistka Cenka Cepuder si je nabavila partituro, da se more vaditi doma — poje zdaj krasno. Dragi! Naj ostane pri takih pesmih! Zdaj nadaljuj in skladaaj v mojem smislu fino, nobel in globoko občuteno; bom že skrbel, da skladbe pridejo na svetlo... Časa imam več, samo premalo invencije; zložil sem eno božično... 18. je koncertiral dr. Čerin: Dvořák, Smetana, Wagner, Jenko. Izvajal je jako fino in precizno; kaj takega rad poslušam.

25. 1. 1921: »Niko Stritof, koncertni mojster Gl. Matice, me je 1. 1. obiskal in je 2 krat preigral kantato »V pepelnični noči«; Hubad pa me je naprosil, da sme natiskati klavirski izvleček. Menda bodo kantato v postnem času izvajali... Dr. Čerin pa namerava v naši cerkvi podati nam Bachov »Pasijon po sv. Mateju«, za kar potrebuje 2 zboru in 2 orkestra. Moj zbor, dopolnjen še z drugimi pevci, mu dam na razpolago. Danes pričnem s študiranjem. Kakor vidiš, smo marljivi in ne mirujemo... 13. 2. pridem v Novo mesto, kjer bom vodil duhovne vaje... Kaplan na Jesenicah študira »Sočo«; ima orkester na razpolago. Radoveden sem, jeli bo kaj iz tega. Prof. Družovič pa hoče v jeseni »Assumptio« izvajati. Zdi se mi, da moja dela vendar ne bodo zaspala. »Jeftejeva prisega« se dostikrat poje; za to skladbo bom zložil prehodne medigre, da se bo lahko izvajala nepretrgoma. »Oljka« pa je težka, nikdo se ne upa...«

8. 4. 1921: »Čestitam Ti, da si višjo stopnjo dosegel; torej g. vladni svetnik, živel!... »V pepelnični noči« pridno in resno pripravljajo za izvajanje začetkom maja; če bo res... Brezovšek pravi, da je instrumentacija malo površno delana. Bomo videli, kako doni; sicer pa vem, da se da vsaka reč bolje narediti... Kogoj je izdal Riharja, Belarja, Cveka itd. v moderni opremi; pa se opazi na vseh koncih banaliteta⁴. Pravijo, da bodo Italijani do 15. 4. otok Krk zapustili; potem gotovo kako poročilo s Košljuna.«

23. 5. 1921: »V soboto so ponovili kantato ob navzočnosti tu zbranih inženirjev. (O premijeri kantate »V pepelnični noči« nimam več poročila.) Uspela je še bolje ko pri premijeri. Posebno njen sklep je bil baje učinkovitejši. Nekaj naših je bilo navzočih. Drugi dan (v nedeljo) so bili pri nas koncertni vodja Brezovšek, dr. Cepuder, ki je posredoval med menoj in Gl. Matico, in dr. Kimovec kot recenzent in podpredsednik Matice. Zahvalil sem gospode na šaljiv način; hitro sta pretekli dve uri v govorici... Tretje izvzajanje bo 30. 5.,

⁴ To pa ni res. Najmanj »banalen« je Fajgelj, ki je znan kot strog cecilianec. Ze ta s svojimi tremi pesmimi zadostuje, da se zbirki — ki je pa tudi sicer skrbno izbrana in umetniško prirejena — banalnost na splošno ali pa sploh ne more očitati. — Urednik.

h kateremu imajo pristop vse organizacije, celo socialdemokratske; če Bog da, bom prisostvoval; Matica namerava namreč koncerte prirediti za vse sloje ljudstva... Zdaj iščejo zame večjo pesnitev, magari operni libreto, ker pravijo, da se dobro razumem gledé »Tonmalerei«. In res je orkestracija pri zadnjem delu posebno dobro uspela in je presenetila... Pri procesiji sv. Rešnjega Telesa pojemo moje 4 himne, ki sem jih poenostavil in preskrbel s slovenskim besedilom. 1. 6. se peljem s sestro na Brezje, 5. 6. v Radeče h gospodu pl. Gutmannstalu. Škoda, da ne moreš z menoj; vse me bo spominjalo nate. (Preživela sva poleti l. 1920 en teden kot gosta pl. G. v Radečah.) Včeraj je bil g. Hladnik iz Novega mesta tu; po peti sv. maši (Rheinberger v e-duru) me je obiskal: »Zbor pa imate dober, maša mi je imponirala, vse je šlo gladko in fino.« Popoldne se je peljal v Kamnik, kjer je orglal pri cerkvenem koncertu.«

20. 6. 1921: »Tvoje evharistične pesmi sem sprejel in jih takoj pregledal. Deset sem jih izbral in jih poslal Jugoslovanski tiskarni s prošnjo, da jih založi.«

27. 7. 1921: »Pred par dnevi sem se vrnil s Košljuna, manj zadovoljen ko druga leta. Nisem mogel ugasiti žejo; namesto vina so imeli le surogat »Petiot«, ki le žejo pomnoži. Lepi kraji, kot pred vojsko; tudi so me jako srčno sprejeli, a razmere so se popolnoma izpremenile... Slaba valuta, nobenega prometa (ker so od Reke zaprti), tiha nezadovoljnost, suša, slaba vožnja tja in nazaj in naposled mojih 70 let — preveč zame. Kolikokrat sem mislil nate, posebno na mestih, kjer sva občudovala panoramo... Jugoslovanska tiskarna je vrnila Tvoje pesmi, češ da ne založi pol leta ničesar; kupčija zastaja popolnoma... Kapelnik Brezovšek, ki je mojo zadnjo kantato vodil, je prišel v Split kot kapelnik gledališča in filharmonije. Najbrž bo zopet Hubad njegov naslednik pri Matici... Župnik Aljaž je daroval v ponedeljek zlato mašo.«

23. 11. 1921: »Obe izvajanji predelanega oratorija »Assumptio« sta minili. Vesel sem tega, ker je bila marsikatera skrb ž njima združena. Obisk ni bil posebno dober; zdaj niso več tisti lepi časi, ko anno 1912. Vrh tega drvi koncert za koncertom, in resna muzika ne vleče posebno. Vendar nimamo deficita, da, ostalo bo še nekaj denarjev. Moralni uspeh je bil pa velik; naši glasbeniki: Premrl, dr. Kimovec, Lajovic i. dr. so bili prijetno iznenadeni vpricho razločka med prvo in drugo stilizacijo oratorija. Izvajanje izvrstno; gospa Lovšetova je bila dobro razložena; g. inženir Pokorny, član našega zbora, ki ima lep liričen tenor, tudi, in p. Kamilo je pel kot — lev. Orkester je obsegal 40 glasbenikov; prvovrstni so bili igralci na lok. Jaz sem osebno dirigiral in sem se čudil, da sem to obširno partituro obvladal. Znam več, kakor sem mislil. Dr. Čerin je pač vadil orkester; bil je prisoten pri obeh koncertih. To proizvajanje sem si oskrbel k moji 70letnici (29. 11), ne da bi vedel kdo za to. Za rojstni dan pač vedò, ne pa, da sem si nabavil sam sebi to veselje. Prosim Te, obhajaj zame 29. in prosí Boga gledé mojih napak in nemarnosti!... Pri nas je veliko bolnih za influenco ali »špansko«. Tudi mene je malo popadla; jako mrzlo je, jaz pa sem star. Zato ostanem v gorki izbi in obdelavam to ali ono pesem... Treba nam je v samostanu vsak dan 1800 K. Od kod? Dolgove delamo. Naša krona nima skoro nikake vrednosti več. Živil je dovolj, a vse še enkrat tako drago kot lani... Delajmo naprej, vsak zase! Bog je nad nami, ki vse vidi; kjer je stiska največja, tam je pomoč najbližja.«

20. 12. 1921: K Tvoji 50letnici od dna srca vse dobro! Ni treba Ti to zagotavljati, rajši položim vsa moja voščila na patèno in jih priporočim predbrotljivemu Stvarniku. Na kak način jih bo izpolnil, je njegova stvar, a zaman ne bodo moje prošnje... Komponiral sem koncertno pesem, ki bo v »Pevcu« tiskana; sicer sem se pa le malo glasbeno udeleževal...«

Še iz Belgije glas o našem kongresnem petju.

Belgijska »Revue liturgique & monastique« (Liturgični in meniški obzornik), ki ga izdaja slovita opatija Madredsous, piše o našem petju v daljšem članku. Članek je prav za prav odlomek iz pisma jezuita p. Jubana, objavljenega v svetovni »Revue du Chant Gregorien« v marčevi in aprilovi številki t. l. Očividno je pismo napisano po spominu, zato bo čitatelj opazil eno, dve napaki v podatkih, ki pa vrednosti poročila stvarno nič ne spremenita.

Članek se glasi:

Koralno petje v Jugoslaviji. (Le chant gregorien en Yougoslavie.) — Drugi jugoslovanski narodni evharistični kongres je bil v Ljubljani, glavnem mestu Slovenije, čisto katoliške dežele. Sveti oče je nanj poslal svojega legata v osebi Nj. Eminence kardinala Hlonda. Kongres se je začel na praznik Srca Jezusovega, 28. junija, in se končal 30. junija s slovesno procesijo s svetim Rešnjim Telesom.

Jaz sem se mogel udeležiti sklepne maše na Stadionu. Spremenljive dele so peli iz maše na čast sv. R. Telesu »Cibavit«, stalne dele pa iz Angelske maše (Missa de Angelis). Zbor 500 pevcev je pel zraven oltarja in se menjaval z ljudstvom; s pomočjo radia je neki kanonik petje mogel voditi. Teh 150.000 duš je pelo tako enotno kakor zbor umetnikov, brez najmanjše spotike in trdote. Je pač resnično najboljši zbor, kar sem jih kdaj slišal! Vse mašne dele je koralno pel samo zbor, toda pri pesmi *Lauda Sion* (Hvali Sion) sta se zbor in ljudstvo menjala. Lepoto tega speva, ki ga je pelo toliko vernikov, si boste težko mogli predstavljati!¹

Tu moram vmes razodeti, da v Sloveniji posebno pooblastilo sv. stolice dovoljuje, da se vse cerkvene pesmi, izvzemši mašne speve strogo vzeto, pojo v domačem jeziku. Sicer pa, ko so ceremoniarja, ki je spremljal apostolskega legata, opozorili, da so *Hvali Sion* (*Lauda Sion*) peli slovensko, je odvrnil: »To petje je tako lepo, da niti opazil nisem, da ga niso peli po latinsko.«

Popoldne istega dne je bila sklepna procesija s še večjo udeležbo. Ni pela in molila samo vsa procesija, ampak velika množica, ki je bila nagnetena ob cestah, je povzemala petje vseh pesmi, ki jih je vsakdo mogel slediti v svoji knjižici — zelo skrbno izdani ...

Skozi štiri ure so vse slavospeve in pesmi, razen lavretanskih litanij, peli po slovensko;² odmora ni bilo razen med nagovorom — tudi slovenskim — kardinala legata. Opozarjam vas na to, s kakšnim razumevanjem so podali *Tantum ergo* (V zakramentu); pri »počastimo Jezusa« se je ves Stadion priklonil kakor neizmerno pšenično polje. *Te Deum* (Tebe Boga) je bil zmago-slaven (triumfalen). In za konec je vsa množica zmolila posvetitev Jezusovemu Srcu z brezhibno enotnostjo.

Vprašal sem, kako so mogli doseči tako sijajen uspeh, pa so mi odgovorili, da je ves narod delal 6 mesecev in se na kongres pripravljal. Škof je ukazal, naj se vse molitve in pesmi uče po vseh župnijah in šolah. Nalogo so izpolnili.

Ob vhodu in odhodu oblasti so vzklikanje nadomestili z mahljanjem z belimi robci — kakor da vzletajo golobčki — brez hrupa, v popolni zbranosti.

Sicer pa je vsa tuja odposlanstva najbolj presenetila enotnost, soglasje, zbranost vsega tega ljudstva vse tri dni. Mesto je bilo kakor veliko svetišče ...

¹ Tu je pomota; to pesem kakor mašo je pel zbor sam. Morda je poročevalec pri pisanju mislil na katero naših ljudskih pesmi, morda je pa imel med petjem velikega zbora do 800 pevcev vtis, da z zborom sodeluje ves Stadion.

² Seveda smo tudi litanije peli po slovensko. Gospod je na to pač pozabil, ali pa se tudi sam — kakor ceremoniar — ni zavedal, da ne pojemo latinski. V Belgiji, pa tudi na Francoskem in v Italiji namreč litanije pojo vedno po latinsko, nikoli v domačem jeziku.

Proslava 25 letnice glasbenega delovanja Josipa Brečka.

Proslava jubileja 25-letnega glasbenega delovanja Josipa Brečka se je vršila 16. maja 1936 v osješkem Narodnem gledališču kraljeviča Tomislava. Obisk občinstva je bil odličen. Pri prireditvi je prvi nastopil Oratorijski zbor sv. Frančiška z dr. Zebičevim »Oče našem« kot uvodom v koncert, kar je bilo nekaj posebnega za Osjek, kjer se do sedaj še nobena podobna prireditev ni pričela z molitvijo. »Oče naš« se je pel v staroslovenskem jeziku. Ta točka je bila pod vodstvom g. slavljenca tako lepo izvedena, da je vse navzoče zadivila. Pevski material je bil srečno odbran in pevski nastop vzoren. Izzval je buren plask. — Po tej točki je o slavljenecu govoril hrvatski književnik Blaž J. Krunić. Podal je v kratkih, jedrnatih potezah slavljenčev življenjepis, njegovo delo na polju svetne in cerkvene glasbe, povdaril njegovo prizadevanje za širjenje cecilijanskega gibanja v ondotnih krajih, njegovo nesebično delo za napredek narodnih pevskih in glasbenih društev. Meščanstvo je pozval, naj se pri petju in glasbi opira na narodno kulturo, ki naj ima prednost pred vsem tujim in prinesenim. Sledile so deklamacije: »Laško« od Ive Bakariča, I. Krunića »Bratu Slovincu«, »Našem Cecilijancu« in »Pjesmom i glazbom«. Nato so bile izvedene sledeče pevsko-glasbene točke. J. Brečko: »Grijeh bi bio«, J. Pavčić: »Slovo«, E. Adamić: »Sem si vzela«, ki jih je krasno zapel Oratorijski zbor. Izredno lepo je bila izvedena »Grijeh bi bio«, ki jo je slavljenec zložil sam po narodnih motivih. Škoda, da Brečko zaradi svoje skromnosti ta večer ni nastopil s celim svojim sporedom, ker bi se bil tako še bolje predstavil kot naš skladatelj. Za omenjenimi pesmimi so bila čestitanja Osječanov g. Brečku. — Drugi del sporeda je izvedlo naše domače Železničarsko in pevsko društvo. Podalo je v večini vedre in vesele skladbe z našega sela, kar je občinstvo hvaležno sprejelo. Izvedene so bile te skladbe: R. Tačkova »Momče mi progje« i »Karanfilje«, J. Brečkova »Klinčeci«, St. Lovričeva »Sino krsni«, M. Ljeskovarjeva »Sitna kiša«, E. Adamićeva »Lucipeter ban« in V. Mirkovo »Kolo«. Petje tega zbora, ki je bilo svečano in polno, je vodil požrtvovalni predsednik inž. St. Njegovan. Zadnjo točko sporeda »V trujaci« sta izvedla slavljenčeva sinova Josip in Ivo. Ivo, šestletni deček, je pel, desetletni Josip ga je spremljal na klavirju. Ta nastop je bil nad vse burno pozdravljen. Cvetje je letelo od vseh strani.

Naslednji dan, 17. maja je bila svečana služba božja z zahvalno pesmijo v cerkvi oo. kapucinov za srečo in zdravje slavljenca; celebriral je kapucinski gvardijan o. Grgo Pašalić. Po končani maši je imel izpred oltarja slavnosti primeren nagovor. Pri službi božji je na koru pel Oratorijski zbor sv. Frančiška. Izvajal je D. Hafnerjevo »Hrvatsko mašo«, Fr. Duganovo Marijino, M. Curovićevo »Majko naša, rajska slavo«, J. Brečkovo »O Boga našeg Srce sveto« in Fr. Duganovo »Tebe Boga hvalimo«.

Brečkovo proslavo je priredila glasbena sekcija kluba hrvatskih književnikov in umetnikov v Osjeku, katere predsednik je gospod slavljenec.

G. Brečko je ob tej priliki dobil nepričakovano priznanje kot zaslužen in sposoben naš glasbenik. Prepričani smo, da bo g. slavljenec izkazano mu ljubezen in naklonjenost naroda s svojim nadaljnjim delom med nami Osječani znal čuvati in ohraniti.

Omenjam še, da je o priliki tega jubileja izšla spomenica o življenju in delovanju Josipa Brečka kot izdaja kluba hrvatskih književnikov in umetnikov v Osjeku. Uredil jo je naš znani književnik Blaž I. Krunić. Spomenica stane 5 din in se dobi v Osjeku, Anina ob. 60. Criticus.

Analiza in sredstva nove glasbene gradbe.

(Nadaljevanje.)

Ritmična razdelitev se lahko uveljavlja v enakih ali različnih zvočnih vrednotah: $\underline{\bullet}$ $\underline{\bullet}$ ali $\underline{\bullet}$ $\underline{\bullet}$ etc. Važno je, da spoznamo obseg oz. meje motiva. V ta namen se poslužujemo preizkušenih pravil, s katerimi je mogoče določati obseg motiva.

Prvo pravilo: Dolga nota predstavlja vedno konec motiva ali skupine etc. Zaradi dolge note, torej različnega ritma, je pregled ritmičnih vrednot bolj jasen in tudi očiten. Ritmična dolžina prekinja ritmično gibanje: $\underline{\bullet}$ $\underline{\bullet}$ $\underline{\bullet}$ ali $\underline{\bullet}$ $\underline{\bullet}$ $\underline{\bullet}$ ali $\underline{\bullet}$ $\underline{\bullet}$ $\underline{\bullet}$. Nepoudarjena vrednost se priključi naslednji poudarjeni vrednosti, razen z izjemo, ki smo jo že omenili (ženski sklep).

Drugo pravilo: Če se motiv ali skupine gibljejo v enakih ritmičnih vrednotah, je tista zvočna vrednost, ki ima naraven poudarek (težka doba), znatno daljša od druge zvočne vrednosti, ki nima takega poudarka, čeprav je optično ravno tako dolga kot ostale vrednosti. Pač pa se priključi nepoudarjena vrednost naslednji poudarjeni vrednosti. Na tak način postopamo tudi pri večjih zvočnih vrednotah. Primer: $\underline{\bullet}$ $\underline{\bullet}$ $\underline{\bullet}$. Podlaga za to drugo pravilo izhaja iz iracionalne podaljšave, to je tista podaljšava v dvodelni meri, iz katere je nastala trodelna mera; naj pojasni primer:

$\underline{\bullet}$ $\underline{\bullet}$ | = $\underline{\bullet}$ $\underline{\bullet}$ | = $\underline{\bullet}$ $\underline{\bullet}$ | = $\underline{\bullet}$ $\underline{\bullet}$ | = $\underline{\bullet}$ $\underline{\bullet}$ | ali $\underline{\bullet}$ $\underline{\bullet}$ $\underline{\bullet}$ (2/4)
dvodelna mera: | irac. pod. | irac. pod. | irac. pod. | irac. pod. |

Da so v $\frac{2}{4}$ taktu dobro izdržali prvo poudarjeno dobo, je nastal $\frac{3}{4}$ takt. Tudi Riemann je smatral $\frac{3}{4}$ za umetnejši takt kot pa $\frac{2}{4}$ takt, iz ravno navedenih razlogov.

Iz tega vidimo, da se je ritmična razdelitev razvila iz metrične, saj je pa razvidna tudi razlika med ritmom in mero. Pri meri je važno ugotoviti »metrično eno«, to je zvočno pomemben začetek ali resnični višek, ki določa metrično 1, druga (2) je po 1 določena, ali metrična 2. Mera je ogródje glasbenega dela, ritem pa živčevje. Pri ritmu je važna ugotovitev dolžine in krajsine zvočnih vrednot. Bistvena razlika med glasbeno mero in ritmom je ta: metrika obravnava večje zvočne skupine (frazе, stavke in periode), ritem pa zvočno razdelitev v manjših časovnih vrednotah. Mera je mehanično menjavanje poudarjanja in nepoudarjanja, je nauk glasbene simetrije, nauk dveh enako sestavljenih nasprotij. Ritem pa je smiselno urejevanje dolgih in kratkih zvočnih vrednot. To je kvaliteta v modernem smislu, napram kvantiteti dolgih in kratkih vrednot starejšega merjenja.

Ritmična smiselnost (občutje) je utemeljena v fiziološkem ustroju naše telesne sestave. Telesno gibanje v urejenih presledkih so poznali že stari Grki (orhestični ritem). Temu gibanju se je pozneje pridružil še ples in vzklikanje. Oboje je prešlo v pesem (retorični ali govorniški ritem). Ritem včlenjuje časovne enote, ki prehajajo v zaznavnost naše predstave. Da te enote zaznamo, je potrebno ustvariti menjavo važnih (poudarjenih) in nevažnih (nepoudarjenih) zvočnih vtisov. Glasbeno-ritmični vtis obstaja na akustičnih pojavih, ki se po določenih pogojih menjave podreja in v nas ustvarja ritmični občutek. Pogoji menjave so:

1. Zvočne pojave razdelimo v poedine vtise. 2. Ti poedini vtisi morajo slediti v enakih ali vsaj medsebojno primernih časovnih presledkih. 3. Najmočnejši ritmični občutek je pač tedaj, če traja presledek $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ sekunde. Če je presledek krajši in slede poedini vtisi (težka in lahka doba) od 1 sekunde do $\frac{1}{10}$ sek., je ritmični občutek nejasen, ker traja predolgo in poslušalec ne more intenzivno zasledovati menjave. Pri presledku dveh ali več sekund ni mogoče več ustvariti vtisov. Zato moramo reči: Tisti zvočni vtisi, ki slede v pravilnih in komodno sledečih čas. razdaljah, ustvarjajo v nas pravi ritmični občutek. Vtisi so seveda dvojni: mehanični (v metričnem smislu) in psihološki (v ritmičnem smislu). Pri zaznavanju teh zvočnih vtisov moremo govoriti o periodični sleditvi pozornosti, ki jo poslušalec sicer občuti, ne občuti pa v tej sleditvi vseh zvočnih vtisov enako močno, temveč poslušala intenzivno le prvi ali drugi ali tretji vtis, ki je zvočno pomembnejši, vmesno ležeč vtis pa poslušalec le površno poslušala. To notranjo psihično predstavo prenesemo na zunanji akustični vtis, ki daje število so-vtisov višje zaznavne enote večjega obsega, ki ji pravimo motiv. Beseda motiv (lat. movere — gibati se) je vzeta iz latinščine, a se je udomačila pri vseh kulturnih narodih, tako tudi pri nas. /

Motiv je pogonska sila, ki povzroča gibanje, na drugi strani pa dopolnjuje to gibanje, to se pravi, da smo dobili v zvočno in časovno prostorninskem razmerju večjo obliko. Motiv je ritmično pregibajoč doživljaj, ki predstavlja najmanjšo organsko sestavo glasbe. Brez ritmičnega gibanja si ne moremo misliti motiva; čeprav je važna pri motivu tudi melodika in harmonika, je vendar ritem poglaviten. Tipičen skladatelj, pri katerem je imel ritmični motiv vodilno vlogo, je bil n. pr. Dvořák, tudi pri Musorgskem ima antični slovanski ritem, vzeta iz staroruske enoglasne cerkvene pesmi (Známeny rospýy), veliko vlogo. Sploh so ruski skladatelji narodne smeri črpali iz ruskih nevm (Kryuki) gradbenimaterial za svoja dela. Zanimiva je tudi kultura glasbenega motiva, ki je pri različnih narodih različno pomemben. Za nas je važen pomen motiva tudi pri kulturno nižjih ali primitivnih narodih. Tako je na primer za indijansko glasbo značilen močan poudarek v začetku motiva, ali kakor pravi I. Krohn: »Stichmotiv — vrezni motiv«. Indijanska glasba pozna udarni in melodični ritem v motivu, ki se zbira v enake razdalje, in je ritem edina zveza med pevcem in osebo, ki udarja po bobnu. Udarci ne markirajo takta v motivu, ampak ritmično življenje. Motivi v naši glasbi so sestavljeni v razmerju 1 : 1, pri primitivnih narodih 3 + 3 + 2. Dviganje in padanje je v razmerju 3 : 5. Tudi pri Bolgarih dobimo izrazite ritmične motive, ki so brez dob ali taktov. Podobno pri Madžarih (Bartók: Das Ungarische Volkslied: Versuch einer Systematisierung der ungar. Bauernmelodien, R. Groyger, Berlin - Leipzig, 1925). V času, ko je bila ritmika v službi primitivne telesne kulture in ni bilo govora o glasbenem motivu v našem smislu, se je ritmika oprijemala pevske kulture, kolikor je sploh govora o tem v tem času. V okviru petja, najprvo z vzkliki, pozneje na besedila, je nastal zvočni kompleks, ki ni bil tedaj tako razumljiv, kot je danes. Ravno tako je bil glasbeni motiv negativen v času, ko je bila glasba prej magija, kot pa umetnost, to je doba, ko je veljal glasbeni instrument za kulturno orodje in petje za religijo. /

/V visoki glasbeni kulturi je motiv postal nosilec glavnega poudarka, na primer Wagnerjev elementarni, simbolični, vodilni in razvijalni motiv (po M. Springerju nekakšen pravi skladateljski motiv). /

/Za glasbeno analizo je važno dejstvo le splošnost motiva in njegov pojav v metričnem in ritmičnem smislu. /

- Motiv ima sledeče značilnosti: a) Trajanje motiva (obseg),
 b) trajanje dobe v motivu,
 c) prehajanje motiva (tempo).

Trajanje motiva ocenjujemo v zmerni čas. enoti. V praktični glasbi je trajanje motiva izpolnjeno z množino tonov, ki so razdeljeni v manjše vrednote in poarejene dobe; izpolnjujoči toni so torej razdeljene vrednote. Trajanje motiva je odvisno od tempa $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ sek. = normalna hitrost. S tem je dana jasnost v skladbi, če ima motiv hitre pasaže v manjših notnih vrednotah, a je predpisan počasni tempo, potem ima vsak ton pač vsebino ene cele dobe v motivu.

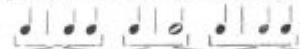
Motive pa opredeljujemo tudi po ritmično-dinamični sestavi:

1. Dvodelni motivi; pravimo jim tako v metričnem smislu, ker se uveljavljajo kot:

a) Stopnjujoč - padajoč tip kjer se vsebina lahke dobe (ne-samostojne dobe) priključi vsebini težke dobe (samostojne ali neodvisne dobe);

b) padajoč tip ; ta nastane, če nastopi ritmični višek točno na prvo težko motivično dobo.

2. Trodelni motivi (do te oblike je pripomoglo irac. podaljšanje):

a) Stopnjujoč - padajoč tip

b) padajoč tip

c) stopnjujoč tip

Ker je pa poglavitna v motivih njih vsebina, jih glede na ritmično ravnotežje delimo v:

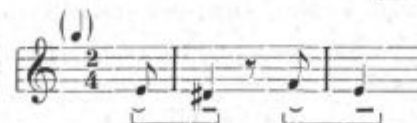
a) Popolne motive, če obsegajo v dvodelni meri točno vso dvodelno vsebino;

b) nepopolne motive, če obsegajo v dvodelni meri manj kot vso dvodelno vsebino;

c) nadpopolne motive, če obsegajo v dvodelni meri več kot vso dvodelno vsebino.

In ravno menjava dvodelnih in trodelnih motivov, oziroma menjava nepopolnih motivov z nadpopolnimi motivi, daje živahnost celotni glasbeni sestavi. Prav za prav lahko motive še bolj razdelimo, v večjo jasnost glede na njih obseg:

a) Normalni motivi (zvočni motivi):

b) veliki motivi:

c) mali motivi:

č) taktni motivi:

Po pravilih je ritmično gibanje tako ustvarjeno, da nastopi na vsako zvočnico (ne glede pri tem na večje ženske sklepe ali pavze) le en zvočni motiv (pravimo zvočni motiv zaradi bolj točne terminologije); pravimo mu tudi normalno zvočni motiv.

Veliki in mali motivi nastanejo, če obrnemo prevladujoč ritem, to se pravi, če gre gibanje nekaj časa v dvojnih ali polovnih vrednotah, torej v zvečanju in zmanjšanju osnovnega ritma, ne da se dotika ritmične enakomerne ureditve. Dvoje ali troje malih motivov sestavlja eno zvočnico. Medtem ko se oblika velikega motiva raztega na 2 ali 3 zvočnice. Pri ugotavljanju malih in velikih motivov ne pride v poštev dolžina motivičnega predtakta, ampak razdalja motivičnih poudarkov. Natančneje o tem bomo še govorili, vendar omenimo še taktni motiv. Če zvežemo dvoje ali troje motivov v enoto višjega reda, nastane taktni motiv. Tudi dvoje ali troje malih ali velikih motivov sestavlja mali ali veliki taktni motiv.

Primeri vseh prej imenovanih tipov:

a) Normalni motivi: * veliki motivi

Zvočnice: 1 2 3 4 5 6

b) Veliki motivi:

c) Mali motivi: ** mali motivi. * normalni motivi.

č) Taktni motivi:

Zaradi motivične urejenosti moramo spoznati še pomen taktovnih načinov. Takt je, kot smo že rekli, časovna ureditev zvočnih enot. Taktnica pojasnjuje prav za prav le notno pisavo, hkrati urejuje motivično urejenost, ki se na zunaj kaže v taktnici. Tam pa, kjer glasba ne pozna takta, ne taktnice in ne taktovnih načinov, na primer v koralu, imamo pa naravne ali besedne poudarke (o katerih bomo še tudi govorili). V sedanji glasbi dobimo semtérja že tudi primere za ta način pisanja v skladbah. Seveda je izvajanje tako napisanih skladb zelo otežkočeno zaradi manjkajoče taktnice.¹

V glavnem so poznali že stari Grki pet vrst ritma, to so:

1. Trodelni (trodelna zvočnica), a) trohejski ritem $\underline{\text{L}} \text{O} =$

$$= \begin{array}{c} \text{J} \quad \text{J} \\ \text{J} \quad \text{J} \end{array} \text{ ali } \begin{array}{c} \text{J} \quad \text{J} \\ \text{J} \quad \text{J} \end{array}$$

¹ Preden bomo podrobneje obravnavali poedine taktove načine, moramo objaviti seznam glasbenih ritmov, ki so osnove vse zvočne umetnosti; vzeti so iz grškega pesništva.

Iz pesniškega stihoslovja vemo, da je trohejska stopica dvozložna, n. pr. Brědā, v glasbi pa je ta stopica trodelna iz razloga, ker je bila dolžina v

antični meri zložena iz dveh krajšin: $\underline{\underline{\underline{\underline{J}}}} = \underline{\underline{\underline{J}}} + \underline{\underline{J}} = \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}}$. Ta princip dolžine in krajšine imenujemo kvantiteto, ki jo je ustvarila že starogrška pesniška kultura, medtem ko danes prevladuje v modernem pesništvu princip kvalitete, to se pravi, da poudarjamo (naglašujemo) in nepoudarjamo (nenaglašujemo).

Vendar so kljub osnovni sorodnosti med pesniško in glasbeno ritmiko in metriko znatne razlike, posebno v glasbeni praksi. Za primer vzemimo, da slede zvoki v zelo oddaljeni medsebojnosti, na primer pri koralu. So pa v glasbi tudi tako raztegnjeni zvoki, da jih ne bo mogel govornik zdržati, če bi hotel obstati z živo besedo na enem zlogu. Zdržati je mogoče samo glasbeno.

K trodelnemu ritmu spada še b) j a m s k i r i t e m $\cup \angle = \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}}$ ali $\underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}}$

Ta ritem je umeten, nastal je iz trohejskega s pomočjo že nam znane iracionalne podaljšave.

2. Četverodelni (četverodelna zvočnica) ritem predstavljajo:

a) Daktil $\angle \cup \cup = \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}}$ ali $\underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}}$

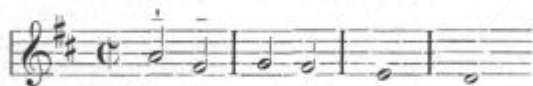
b) Anapest $\cup \cup \angle = \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}}$ ali $\underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}}$

c) Spondej (padajoč) $\angle - \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}}$ ali $\underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}}$

č) Spondej (stopnjujoč) $- \angle \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}}$ ali $\underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}}$

d) Anfibrahij $\cup \angle \cup \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}}$ ali $\underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}}$

Pri spondeju vidimo, da ni več nepoudarjena vrednost kratka, ampak nepoudarjena dolga (to velja seveda le za skladbe počasnega tempa) kot v koralnem tempu (padajoč spondej):

Zdra-va mor-ska zve - zda (Foersterjeva Ceclija.)

3. Petdelni (petdelna zvočnica) ritem predstavljajo:

a) Peon $\cup \cup \cup \angle = \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}}$ ali $\underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}}$

b) Kretik $\angle \cup - = \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}}$ ali $\underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}}$

c) Bahij $\cup \angle - = \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}}$ ali $\underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}}$

č) Antibahij $\angle - \cup = \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}}$ ali $\underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}}$

Moderna glasbena ritmika ne uporablja petdelnega ritma, pač ga dobimo fingirano uporabljenega na primer v Čajkovskega »Patetični simfoniji«, II. stavek, v $\frac{5}{4}$ $\underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}} \underline{\underline{J}}$, ki je v resnici v drugi obliki antibahija. So pa v glasbeni literaturi tudi primeri peona in celo kar v štirih variantah:

1. $- \cup \cup \cup$ 2. $\cup - \cup \cup$ 3. $\cup \cup - \cup$ 4. $\cup \cup \cup -$

Primeri so redki. Tudi v slovenski stari nar. pesmi je ta ritem izredno redek, slučajen, domnevno vplivan po koralu in evangeljskih kontrafakturah (to je: obačlava teksta in glasbe v Lutrovem bogoslužju, saj je bil naslon na evangeljsko glasbo zelo obširen; predvsem na liturgične speve stare cerkve, na narodno pesem in na predreformacijsko nemško duhovno pesem.) Starim melodijam so podložili novo ali prestavljeno besedilo, v nekaterih primerih so pa besedilu dodali novo melodijo. Naj omenim, da se je tudi nauk o ritmu silno kultiviral že v starih pevskih šolah, kot so bile St. Gallenska, Trierska, Fuldška pevska šola, kjer so vzgajali koraliste. Predavanje koralu v zgod. srednjem veku je šlo za pravilnim tempom, intonacijo, pozneje (v 16. stol.) so začeli v koralu polagati na ritmiko večjo pozornost. Tako poznamo ekvaliste in menzuraliste. Prvi so zastopali načelo oratorijskega ritma, to se pravi, da mora prevladovati v glasbi (koralu) besedni ali oratorijski poudarek (to so bili na primer benediktinci iz Solesmesa). Drugi so zastopali načelo, da mora v glasbi prevladovati glasbeni ritem, ki ni v nobenem odnosu napram besedilu. Ta dvo-boj med enim in drugim je prišel tudi v pevsko predavanje viteških pevcev, ki je bilo moraličnega, političnega in deloma ljubezenskega značaja. Ta osebna lirika je poznala tudi šest načinov ritma, vendar sta ostala glavna le dva: a) romanski ritem ♩ | ♩ in b) daktilski ritem ♩ . ♩ . ♩ . Tudi pri Minnesäng-gerjih je bil ta boj za pravilno ritmizacijo znaten. (Ambros in Fischer sta za tekstni ritem in oratorijski, Lilliencron pa za metrično podajanje, merodajna je le ritmika besedila.)

Zanimivo je, da tudi slovenska cerkvena pesem še ni imela pred Trubar-jem nikakega pomena za glasbo, ker je bilo vse le nemško. Vse pa, kar je prišlo s Trubarjem, je bilo zopet nemško. Vendar je zanimivo, da so se Trubar in njegovi verzifikatorji naslonili na glasbeni naglas in ne na oratorijski; če je pa glasbeni poudarek nasprotoval besednemu naglasu, jih to ni motilo.¹

Janez Langerholz:

Kristus — Kralj.

*Vzbudi se, o Betlehem,
dvigni kvišku se iz spanja!
Rojen v tebi je tvoj Kralj,
svetla zvezda ga naznanja.
Angelski ga zbor slavi:
»Slava Bogu na višavah!
Slava Tebi, Kralj miru,
po vseh zemeljskih planjavah!«*

*Vzbudi se, Jeruzalem,
dvigni kvišku se iz spanja!
bliža tebi se tvoj Kralj,
kakor prerok ga naznanja.
Zbor mladine ga slavi,
kliče radostno: »Hozana!«
Vsi sprejmite ga s častjo,
Njemu vsa oblast je dana!*

*Vzbudi se, vesoljni svet,
dvigni kvišku se iz spanja!
In poslušaj: Kralj sveta
svojo voljo ti naznanja:
»Pojdite v vesoljni svet,
evangelij mu nesite,
z evangelijem miru
vsem nebesa odklenite!«*

*Kvišku, narodi sveta!
Konec smrtnega je spanja!
Bliža Kristus se, vaš Kralj,
grom trobente mu pozvanja.
V sodbi kliče glas njegov:
»Vsi, ki v meni ste zaspali,
prejmete moj blagoslov,
z mano boste kraljevali!«*

¹ Kidrič: Zgodovina slov. slovstva.

Dopisi.

Zavod sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano. Zadnje poročilo o delovanju našega dijaškega pevskega zbora je bilo objavljeno v Cerkvenem Glasbeniku l. 1933. V takratnem dopisu sem podpisani razvil tudi nekatere misli o dobrih in slabih straneh dijaških pevskih zborov na splošno. Teh misli ne mislim ponavljati, saj so zakoni, katerim so podvrženi taki zbori, vedno enaki. Podal bi samo kratko statistiko, ki nam v številkah pokaže, kako se je zbor v preteklem šolskem letu gibal. — V celoti smo imeli naučenih 121 cerkvenih pesmi. Nekaj od teh, lažje blagoslovne, Marijine itd., so znali pevci že od prejšnjega leta, da se ni bilo treba podrobneje z njimi pečati, druge je bilo treba temeljiteje predelati. Od teh 121 pesmi smo se v tem šolskem letu čisto na novo naučili 19. Število samo po sebi ni videti veliko, vendar pride povprečno na vsake tri vaje ena nova pesem, kar je že nekaj, posebno če upoštevamo, da so med njimi, kot bomo še videli, nekatere prav težke. Pripominjam tudi, da v tem številu niso všete svetne pesmi, s katerimi mora zbor pri raznih prireditvah nastopati in ki se jih mora naučiti v času, ki je sicer namenjen cerkvenemu petju. Redno so imeli tedensko dve enourni vaji. Ob izrednih prilikah je bilo mogoče vrniti še tretjo uro. Zbor je štel v tem šolskem letu redno nekaj nad 120 pevcev. Pri zboru, v katerem sodeluje doraščajoča mladina, ki je več ali manj že sama glasbeno izobražena in ki motri vse delo s kritičnim očesom, je težje vzdrževati zanimanje za stvar kot pri kakih podeželskih pevcih. Zato je treba od leta do leta vnesti kaj novega v repertoar, kar budi zanimanje. To sem skušal podpisani doseči na ta način, da sem posvetil eno leto večjo pažnjo enemu skladatelju, drugo leto drugemu. Tako smo v zadnjih letih priredili v radio Riharjev, Hladnikov, letos Klemenčičev večer. Na ta način si mlad dijak ustvari vsaj približno sliko o dotičnem skladatelju. Vtisi, ki jih pri tem dobi, mu navadno ostanejo vse življenje. Včasih sem pa skušal posvetiti več pozornosti kakim cerkveni dobi ali celo kakim zbirki, ki je dijake zanimala. Tako so dosegle božične pesmi v lanskem šolskem letu razmeroma visoko število, ker smo poleg drugih prepeli iz Čadeževe zbirke »Rajske strune« skoraj vse, kar se mi je zdelo uporabnega. Zapisnik letos izvajanih pesmi pa kaže visoko število postnih pesmi. Naučili smo se namreč več postnih skladb znamenitih skladateljev XVI. stoletja (Gallus, Orlando di Lasso, Palestrina itd.), ki za študij vsaj v začetku niso lahke, so pa zelo poučne in za izvajanje od sile hvaležne. Vedno se človeku zdi škoda, da pri vsej obilici naših pevskih zborov nimamo niti enega, ki bi se bolj intenzivno posvetil študiju starih skladateljev, ki so napisali naravnost ogromno število prvovrstnih skladb. — Pevski zbor je letos večkrat nastopil v radio. Nekajkrat smo oddajali službo božjo, izven tega smo dvakrat samostojno nastopili (Klemenčičev večer in večer prej omenjenih starih skladateljev, ki smo jih posneli tudi na plošče). — Ljudsko petje smo imeli vsaj enkrat na mesec. Smisel za liturgično življenje Cerkve so skušali poglobiti razni primerni nastopi, na primer slovesne vespere pred 8. decembrom, blagoslov sveč na svečnico in oljk na cvetno nedeljo. — Od latinskih maš smo peli samo koralno »De angelis«. — Poleg naštetega cerkvenega dela je zbor med letom večkrat nastopil pri raznih šolskih in hišnih prireditvah s svetnimi skladbami in je na koncu leta imel obvezni glasbeno-pevski nastop.

M. Tomc.

Jesenice. Redek jubilej. Mislim, da so v resnici zelo redki, o katerih bi mogli zapisati tako visoko število let delovanja na cerkvenem koru, kakor je lahko zapišemo o *Tancarjevi Minci*: 60 let že prepeva Bogu v čast! Rojena 12. dec. 1862., je že s 14. letom stopila v pevске vrste na sv. R. T. dan, 1. 1876. O priliki vsakoletne pogostitve pevskega zbora na ta dan je vsa slovesnost potekla predvsem v znamenju tega jubileja. Lepi, pa tudi šaljivi nagovori (g. župnik, g. Križman in dr.) so jubilanški privabili solze v oči. Pevski zbor ji je izročil diplomo, s katero jo je imenoval za svojo častno članico. — Njena živahnost nas goljufa za 20 let. Tudi če ima pevski zbor kako daljno pot (vsako leto na Bled) — Minca zmaga vse z lahkoto. Vseh sloves-

nosti, pri katerih sodeluje pevski zbor, se z veseljem udeležuje, ker res s srcem živi za cerkev in za lepo pesem. Gotovo ji pesem daje vso to živahnost, katero občudujemo pri njej. Stabilnosti pevskega zbora sicer ne ogroža (mislim samo glede jakosti). Kdo bi se tudi temu čudil pri teh letih, ko je že vse dure prepela; kljub temu pa vsi vemo, da ima tudi miren »dolce« svoje upravičeno mesto v celotni konstrukciji orgel.

Razen tega, da je vse njeno delo obrnjeno predvsem v božjo čast (vsako jutro z veseljem prihiti v cerkev), pa njeno srce čuti tudi za bližnjega in se je posebno prejšnje čase rada udeleževala v dobrodelnih organizacijah. Ob nedeljah popoldne pa rada prihiti nekoliko v župnišče, da se razvedri, ker drugače biva bolj sama zase.

Še nekaj naj omenim kot njeno »postransko zanimanje«: pesniško žilico. Različna voščila so skoraj vedno v verzih sestavljena. Pa tudi druge reči opeva.

Tancar Marija naj bo lep zgled za tiste, ki se radi kujajo in ki pozabljajo, da je prvi namen cerkvenega petja peti v božjo, ne pa v lastno čast. Gdčni Minci pa želimo za jesen življenja še veliko vedrih in veselih ur ob zvokih petja in glasbe, ki jo tako ljubi. — Končno naj se pa spolni njena želja, ki mi jo je izrazila v pesmi (1932):

Veste kaj prosim preljub'ga Boga:
ne da me var'je posvetnega zla —
da bom le vredna, da pridem v nebo ... i. t. d.

L. G.

Oglasnik za cerkveno in svetno glasbo.

Breda Šček: *Biseri milosti*. 13 pesmi Materi božji za cerkveni mešani pevski zbor. Loče, 1936. Cena 11 Din. Zbirka, ki je ravnokar izšla, priča o izredni delavnosti skladateljice, ki izdaja zbirko za zbirko. Vse pesmi v tej izdaji so prilično lahke, gladko izdelane, premišljeno izpeljane. Teksti so večinoma novi. Edino, kar bi v tej zbirki pogrešali, je to, da so pesmi premalo izrazite. Slovenci smo namreč ravno na Marijinih pesmih tako bogati, da se skladatelj z največjo previdnostjo loti komponiranja teh pesmi. Če kaj izide, mora biti v resnici v vsakem oziru prvovrstno, da se more dostojno postaviti ob stran tolikim krajšim in daljšim, preprostejšim in bogatejšim Marijnim pesmim, ki jih že imamo. V tem oziru zbirka sicer ne stremi za najvišjim, vendar nudi toliko preproste ljubkosti, da bo zborom dobrodošla. M. Tome.

Janko Grudnik: *Šest mladinskih pesmic* za dva glasa (sopran-alt) in klavir. V Ljubljani, majnika 1935. Založil in prodaja M. Vacac, Maribor. Prvih pet pesmic je zloženih na Kunčičevo besedilo, šesta (Nazaj v planinski raj) na Gregorčičevo. Pesmice bodo dobro pevne. Opozoril bi le, da zvečani sekundni postop, ki se v zbirki večkrat ponavlja, v glasovih navadno ne zveni posebno čisto. Kar se tiče skladb kot takih, posebno prvim trem pesmicam ne bi škodilo, če bi bile oblikovno bolj zaokrožene, oziroma podaljšane. Prva obsega samo šest taktov, druga in tretja osem. Pesmi so pa v glasovih in v klavirski spremljavi toliko tehno zastavljene, da je okvir šestih oziroma osmih taktov nujno preozek za to, kar se v teh taktih dogaja. Deloma izravna ta nedostatek besedilo, ki ima več kitic, toda vseeno bi bil potreben vsaj kratek dodatek, da ne bi pesmi tako odsekano izzvenele. Sicer pa je v pesmih nabranih toliko domislov, da delajo skladatelju, ki sicer bolj redko stopa v javnost, vso čast. M. Tome.

Zorko Prelovec: *Mariji Zaplaški*. Mešani zbor z orglami. — Jasna, ne težka, učinkovita Marijina pesem na Franjo Neubauerjevo besedilo. Založil jo je župni urad na Čatežu pod Zaplazom, p. Velika Loka. Cena partituri (prvi kupljeni) 5 Din, pri naročilu za zbor po 2 Din. Priporočamo. St. P.

Slovenske narodne pesmi iz Prekmurja. Nabral in priredil Rihard Orel. 1936. Založila Glasbena Matica v Ljubljani. Opalografija Roman Pahor, Dravlje pri Ljubljani. — V tej zbirki nam g. prireditelj podaja 75 prekmurskih narodnih pesmi,

značilnih že po svojem jeziku in pestrih po vsebini: ljubavne (dostojne in manj spodobne), šaljive, resne, pivske, nabožne, domovinske in vojaške. V glasbenem oziru so predvsem melodično in ritmično zanimive. Njih motivika je deloma krajevno izražena, večkrat pod vplivom sosednje hrvaške in slovaške pesmi, deloma kaže obče znane slovenske narodne motive, tuintam variirane. Kot svojevrstna melodična posebnost se pojavlja v teh pesmih zelo pogosten padec v terci, ki je najbolj značilen pri sklepkih. V ritmičnem oziru zasledimo istotako mnoge svojevrstnosti: različne takte, n. pr. po $\frac{2}{4}$ in $\frac{3}{4}$, po $\frac{3}{8}$ in $\frac{3}{4}$ itd., sinkopiran ritem, oz. potegnjene note konec takta in končno razne ritmične neenakosti, ki nastopajo v celotnem razvoju ene ali druge pesmi. Oblikovno so te pesmi večinoma enodelne, bodisi normalne — 8 taktne, bodisi razširjene periode (str. 35 ima celo samo 7 taktov), nekaj malega pesmi je daljših, dvodelnih oz. trodelnih. Harmonizacija g. Orla deloma za moški, deloma za mešani zbor je preprosta in splošno dobra. V predgovoru sam izjavlja, da je hotel ohraniti preprosto harmonizacijo, da se prvotni značaj pesmi preveč ne zabriše. No, marsikaj bi se bilo moglo tudi v preprosti prireditvi vendarle bolje napraviti. Semtertja so basi le preveč obsojeni na dva tona (toniko in dominantno), tenorji v nekaterih mešanih zborih se tudi preveč krčevito drže na svojem mestu (primerjaj štev. 21, 27, 31 in 32). Tenor naj bi šel semtertja tudi v nižino; to bi bilo manj dolgočasno in manj naporno. Štev. 36 bi bolj pristojal $\frac{3}{8}$ takt. Taktovno bi bilo treba preurediti štev. 7 (čeprav z različnimi takti) in 16, kjer naj bi bil predtakt samo prva osminka, potem pa redni $\frac{3}{4}$ takt. Par harmoničnih, v tovrstni glasbi neprimernih trdot imata štev. 23 (v 1. taktu zadnje vrste) in štev. 48 (konec prve vrste). Tiskovno napako, ki jo je vredno omeniti, sem zapazil samo eno: v štev. 53, kjer mora drugi bas peti spodnji g. Zbirka je po vsem tem hvalevredno delo, hvaležna za študij naše narodno-jezikovne in glasbene folklore, pa tudi za izvajanje nudi pevskim zborom bogato izbiro.

St. Premrl.

Razne vesti.

G. Matej Hubad, ravnatelj državnega konservatorija v Ljubljani v pokoju, je obhajal 28. avgusta 70 letnico rojstva. Za slovensko glasbeno in posebej še pevsko kulturo prezasluznemu možu k njegovemu jubileju najiskrenejše čestitamo.

G. Matej Vurnik, organist v pokoju in za našo cerkveno glasbo zaslužni skladatelj, je 31. avgusta dopolnil 70 let. Njegov Requiem izide v kratkem v drugi izdaji. Slavljencu prav iskreno čestitamo.

Umrl je v Goričah pri Kranju tamošnji dolgoletni organist **Anton Petelin**. Rojen je bil 18. januarja 1868 v Podpeči v fari Preserje. Kot dečka so ga starši določili za krojača, toda pravega veselja za ta poklic ni imel. Hotel je postati organist. Zapustil je krojaškega mojstra in vstopil v orglarsko šolo, ki je bila nedavno prej ustanovljena. Ker ni imel sredstev, je služil kot strežnik pri oo. jezuitih, ki so bivali tedaj še poleg cerkve sv. Florijana, nekaj časa pa v stari bolnišnici. Pomoč je dobil tudi pri pokojnem prijatelju Mihi Moškercu in njegovi materi. Tako se mu je posrečilo, da je končal orglarsko šolo in bil v vrsti prvih cecilijancev. Svojih učiteljev: Antona Foersterja, patrov Hugolina Sattnerja in Angelika Hribarja se je vedno hvaležno spominjal. Začetno službeno mesto mu je bilo v Žalni na Dolenjskem, drugo v Naklem pri Kranju, kjer je služil dve leti. Iz Naklega je prišel v Goriče 1897. Tu se je oženil, kupil hišico in nekaj zemlje, ker sicer ob skromnih dohodkih službe ne bi mogel živeti. Službo organista in cerkvenika je v Goričah opravljal nekaj manj kot 40 let. — Pred poldrugim letom je začel bolehati. Šele nekaj mesecev pred smrtjo so zdravniki dognali, da mu jemlje moči rak, ki se je ugnездil konec požiralnika in v želodcu. Težko bolezen je prenašal čudovito potrpežljivo in do zadnjega še orglal. Opravil je še tridnevno k prazniku Sreca Jezusovega 19. junija, nakar se je ulegel in mirno v Gospodu zaspal 12. julija 1936 v 69. letu starosti. Naj mu sveti večna luč!

Orglarska šola Cecilijinega društva v Ljubljani prične šolsko leto 1936/37 v ponedeljek, 28. septembra. Novi učenci se letos ne bodo sprejemali.

Samostan oo. cistercijanov v Stični je obhajal 16. avgusta 1936 800letnico obstoja. Naj to naše starodavno kulturno ognjišče in žarišče vzornega katoliškega slovesnega bogoslužja še stoletja živi, raste in se razcveta Bogu na čast in slovenskemu narodu v blagor!

Skladatelj dr. Anton Schwab, višji zdravstveni svetnik in dosedanji sanitetni referent pri okrajnem načelstvu v Celju, je stopil to poletje po 42letni zdravniški službi v pokoj.

G. Franc Globelnik, bivši dolgoletni uslužbenec pri usnjarski tvrdki K. Polak v Ljubljani in mnogozaslужni pevec Kat. društva rokodelskih pomočnikov, je obhajal 26. julija 70 letnico rojstva in 50 letnico članstva pri rokodelskem društvu. Društvo je Globelnikov dvojni jubilej proslavilo z uspelo pevsko in igralsko prireditvijo. Slavljencu tudi mi srčno čestitamo.

Josip Hudobivnik, organist v Dragatušu in vnet prosvetni delavec v župniji, se je ponesrečil pri vojaki 6. avgusta na Milanovem vrhu nad Čabrom in še istega dne umrl na Sušaku. S precejšnjim znanjem je vstopil l. 1931 kot devetnajstletni fant v orglarsko šolo in jo v dveh letih s prav dobrim uspehom dovršil. Kot vzoren katoliški slovenski fant, kot izvrsten organist in izredno marljiv prosvetni delavec bo ostal župljanom v Dragatušu in vsem, ki so ga poznali, v najdražjem spominu. Naj uživa pri Bogu zaslužen plačilo!

V ljubljanski bolnišnici je 3. julija nenadoma preminul korepetitor ljubljanske opere **Vladimir Kumar**. Pokojnik je bil sin l. 1929 v Ljubljani umrlega višjega sodnega oficijala v pokoju ter zaslužnega slovenskega glasbenika in skladatelja Cirila Kumarja. Naj mu sveti večna luč!

Izšla je Slovenska pesmarica v založbi Družbe sv. Mohorja, obsegajoča na 222 straneh v mali žepni obliki čez 350 najlepših slovenskih pesmi — samo besedilo. Kakor je izdaja le-te pesmarice hvalevredna, bi jo vendar izdano z notami — vsaj z enoglasnimi zapiski melodij — še bolj toplo pozdravili. Zbirko je priredil profesor **Anton Anžič**.

Izšla je liturgično-nabožna knjižica p. B. Remca D. J.: Sveta maša, dar Srea Jezusovega. Priporočamo jo zlasti cerkvenim pevcem in pevovodjem, ki bodo v njej našli mnogo pobude za čim bolj skrbno pripravo in čim tesnejše in pobožnejše pevsko sodelovanje pri sv. maši.

Skladatelj Anton Jobst namerava svojo **Slovensko mašo**, ki je bila objavljena v letošnji prvi prilogi »C. Gl«, pa je že pošla, ponovno izdati, če se oglasi zadostno število naročnikov. Kdor jo želi, naj se prijavi.

V Zagrebu je začel izhajati nov glasbeni list »Hrvatska tamburica«. Izhaja kot mesečnik. List stane s priložno letno 80 Din, brez priloge 20 Din. Naroči se v Zagrebu, Medveščak 8.

Pevska zveza je priredila v dneh 17., 18. in 19. avgusta v Grobljah pri Domžalah pevski tečaj. Ob sklepu se je vršil uspešen pevski koncert pevovodij. Obsegal je Jenkove in Foersterjeve zборе. Vodila sta prof. Bajuk in prof. Tome.

Ljubljanska opera je uprizorila v Rogaški Slatini dve znameniti in priljubljene operni deli: **Verdijevo Traviato** in **Puccinijevo Madame Butterfly**. Glavne vloge so imeli: Gjungjenac, Kogojeva, Gostič in Janko. Operi je dirigiral kapelnik Neffat.

Grško-katoliški katedralni pevski zbor — Cirilo-Methodov kor v Zagrebu je obhajal 4. in 5. julija petletnico obstoja. Svečana proslava se je vršila 4. julija v Hrvatskem glasbenem zavodu. 5. julija je bila na zagrebškem Griču blagoslovitev društvene zastave. Velezaslužnemu pevskemu zboru ob njegovi petletnici najiskreneje čestitamo.

Na Hvaru se je vršil v juliju liturgični tečaj. O liturgičnem petju v naših krajih je predaval upravitelj osnovne šole v Petrovaradinu Stanislav Preprek.

Uredništvu »Cerkvenega Glasbenika« poslani in še ne objavljene skladbe.

Uredništvu »Cerkv. Glasbenika« dotekajo od časa do časa razne nove skladbe, predvsem slovenskih skladateljev, ki žele, da bi njih skladbe izšle v našem listu. Žal, da ni mogoče vsem v tem pogledu ustreči. Marsikaj pride — če Bog da — še na vrsto, marsikaj pa najbrž nikoli ne bo izšlo niti v »Cerkv. Glasbeniku«, niti kje drugje. So pa med to množino skladb prvovrstne stvari, kakor tudi popolnoma ničvredne; večinoma pa dobre in porabne. Namenili smo se podati o teh skladbah in njih avtorjih majhen pregled. Neobjavljeno je še sledeče:

Ačko P. France: pesmi.

Adamič Emil: Missa Ss. Angelorum Custodum za 3 glasni moški zbor in orgle.

Adamič Karlo: pesmi, moteti.

† Adamič Viktor: Te Deum, pesmi.

† Aljaž Jakob: pesmi, nekaj orgelskih skladbic.

Arnič Blaž: pesmi.

Babič Franc: pesmi, 1 motet.

Bajuk Marko: Marijina, O salutaris, velikonočni rezponzorij.

Bernik Franc: Ave Maria.

Bervar Josip: Marijina.

Bervar Karel: pesmi.

Bevk Gabriel: Tantum ergo, ofertorij.

Blažič Franc: Marijina.

Bolè Ivan: božična (prirejena).

Brečko Josip: pesmi.

Bratuš Lojze: pesmi.

Bricelj Franc: pesmi, antifone, moteti.

Bricelj Karel: pesmi.

Brunbič Josip: pesmi.

† Budna Davorin: pesmi, ofertorij.

Canjuga O. Anselm: sv. Konradu.

† Carli Ivan: pesmi, ofertorij.

Cerar Daniel: pesmi.

Cerer Avgust: pesmi, slovenske maše.

Čadež Anton: 2 pesmi.

† Dev Oskar: pesem sv. Matija.

Doktorič David: pesmi, graduali.

Dolinar dr. Anton: pesmi, moteti.

Fabiani Ignacij: pesmi.

† Fajgelj Danilo: 5 lat. maš, graduali, ofertoriji, pesmi, orgelske skladbe, 12 Tantum ergo.

† Foerster Anton: Missa »Quilisma«, pesmi, Veni Creator Spiritus.

† Fric Ivan: pesmi, postludij.

Gašparič Jan. Ev.: blagoslovna.

Golè Anton: pri poroki.

Govekar Franc: Marijina.

Grabnar Stanko: molitev za pokojne.

Grandovec Lojze: 2 pesmi.

† Grilane Josip: 2 pesmi.

Gržinčič dr. Jerko: pesmi.

Grum Anton: pesmi, Ave Maria, slovenska maša.

Grum Daniel: Marijina.

Hafner Lovro: pesmi.

† Hladnik Ignacij: pesmi, gradual, ofertorij.

Holmar Matej: 2 moteta.
 Hochreiter Emil: pesmi, moteti.
 † Hribar p. Angelik: Pridi Sv. Duh, 2 svetniški pesmi.
 † Ipavec dr. Gustav: mašne pesmi.
 Jobst Anton: pesmi, ofertorij »Laetentur coeli«, moteti.
 Jovan Vinko: pesmi, moteti.
 Jurca Milan: velikonočna.
 Jus Andrej: pesmi.
 Kenda Josip: Videl sem vodo, pesmi, V Zakramentu.
 Kimovec dr. Franc: pesmi, antifone, moteti, Zdrava Marija za sopran in orgle.
 Klajžar Ivan: Vnebohod.
 Klemenčič Josip: pesmi, Ave maris stella.
 Klemenc Ivana: Romarska.
 † Klínar Karel: pesmi.
 Kogoj Marij: pesmi, moteti, orgelska skladba.
 † Kokošar Ivan: Blagoslovne pesmi, Tantum ergo itd.
 Kolb p. Kamilo: Svet (blagoslovna), mašna.
 Kolednik Ferdinand: pesmi, moteti.
 Kopore Srečko: Žalostinka, Ti sam, Gospod.
 Kos Avgust: pesmi, gradual.
 Kosi Anton: pesmi.
 Košnik Martin: pesmi.
 Kramar Franc: Cerkevne ljudske pesmi (prirejene).
 Kristan Srečko: pesmi:
 Kristan Rado: pesmi.
 Kristl Ferdo: pesmi:
 Križman Josip: Mašna, Novomašniku.
 Krpač Ivan: Zvonovi, pozdravljeni.
 † Kumar Ciril: pesmi, orgelske skladbe (zbirka).
 Laharnar Ivan: pesmi, ofertoriji.
 † Leban Janko: Svetogorska M. B.
 Lempl Vlado: Očitanja, Oče naš.
 Lončar Vjekoslav: 2 pesmi, 2 moteta.
 Loboda Niko: pesmi, litanije Jez. Imena.
 Lovšin Vinko: pesmi, moteti.
 Lukman dr. Fr. Ks.: pesmi.
 Luževič Franjo: Marijina.
 † Marčič Valentin: Marijina.
 Marolt Anton: Mašna.
 Marolt Franc: pesmi.
 Mav Alojzij: pesmi, moteti.
 Mihelčič Alojzij: pesmi.
 Mihelčič Franc: 2 pesmi.
 Mihelič Silvester: pesmi, moteti.
 Miklavčič Andrej: Pokropi me, Videl sem vodo, pesmi.
 Miloševič Božo: Ave Maria za 2 glasa in orgle.
 Mlinar-Cigale dr. Fran: pesmi, moteti.
 Močnik Julij: pesmi.
 Neffat Anton: pesmi, Salve Regina.
 Nepužlan Ivan: pesem k poroki.
 Ocvirk Ivan: pesmi, V Zakramentu, lat. maša, moteti.
 Orel Rihard: pesmi, moteti.
 Pahor Karel: pesmi.
 Pahor Roman: pesmi, moteti, harmonizacije.

- Pirnat Bernard: pesmi, Regina coeli, graduali, ofertoriji.
 Pirnik Makso: 1 pesem, 1 O salutaris.
 † Pogačnik Ivan: pesmi, moteti, ofertoriji.
 Potočnik Peter: Kristusu Kralju, moteti, Regina coeli.
 † Povše Viktor: 2 mašni.
 Požun Fran: pesmi.
 Premrl Franc: pesmi, moteti, Slovenska maša.
 Premrl Stanko: pesmi, graduali, ofertoriji, moteti itd.
 Preprek Stanislav: 2 moteta, 2 Incarnatus est.
 Puš Ludovik: pesmi.
 Rakuša Gustl: pesmi.
 Ravnik Janko: Missa B. M. V. (1911), Requiem (1916).
 † Rihar Gregor: 1 pesem, 1 Veni Creator.
 Rijavec Ivan: pesmi.
 Rojnik Josip: 2 pesmi, 1 Tantum ergo.
 Rozman Jože: pesmi.
 Rupnik Ivan: Sveta noč.
 † Sachs Alojzij: Te Deum, Tantum ergo, pesmi, lat. maša brez Credo, slovenska maša.
 † Sattner p. Hugolin: pesmi.
 Savinšek Slavko: 2 pesmi v čast Žal. M. b.
 Skok Ferdo: pesmi.
 Slabe Fran: Evharistična.
 Srnovršnik Peter: 1 Tantumergo.
 Stare Franjo: Mašna.
 † Staziński Anton: 2 pesmi.
 † Stegnar Srečko: lat. maša za moški zbor, Slovenska maša, pesmi, kratek Te Deum, Tantum ergo, Fuga na Aleluja.
 Stiplošek Franc: Ave Maria.
 Stres Anton: pesmi, moteti.
 Svetel Heribert: pesmi, 3 božične za klavir in harmonij.
 Šček Breda: pesmi.
 Šedlbauer Cenek: Ave Maria za sopran, gosli in orgle.
 Škerjanc Drago: V Zakramentu.
 Škorpik Vencel: Tantum ergo.
 † Škrbinec Janko: Requiem (brez ofertorija), pesmi, moteti, nepopolna lat. maša.
 Šmid Lojze: 4 evharistične.
 Šonc Alojzij: pesmi, Asperges.
 † Šorli Peter: ofertorij za velikonoč.
 Špendal Anton: pesem v čast sv. Štefanu.
 Šterbene Josip: pesmi, gradual za praznik sv. Petra in Pavla, Marijino kronanje za solo, meš. zbor in orgle, 2 orgelski skladbi.
 Tevž Anton: pesmi.
 Tomc Matija: pesmi, Pridi sveti Dub.
 Trinko Ivan: pesmi, moteti.
 Ukmar Vilko: Marijina.
 Valenčič Franc: 1 gradual, 1 Tantum ergo.
 † Vedral Josip: Ave Maria za alt in orgle.
 Vilar Anton: Vidi aquam.
 Viternik Ludovik: Obhajilo in konec maše.
 Vodeb fr. Teofil: pesmi, Pokropi me, Videl sem vodo.
 Vodopivec Vinko: pesmi, moteti.
 Voglar Bogumil: Ave Maria za 1 glas s spremljevanjem.
 † Volarič Hrabroslav: Pevaj jezik (moški zbor).

Vozel Franc: Tantum ergo.
Vurnik Matej: pesmi, 1 ofertorij.
Walczyński Fr. Ka.: pesmi, moteti.
Weiß Jos. Lud.: pesmi, Ave Maria, Ecce sacerdos.
Wornig Anton: pesmi, Tantum ergo.
Zafošnik Gregor: Novomašniku.
Zahlfleisch p. Gregor: 2 Tantum ergo.
Zalar Marija: pesmi, lavretanske litanije.
Zemljič Franc: pesmi.
Zupanc Ivan: 1 motet.
† Zupanc Rafko: Ecce sacerdos.
† Zupin Leopold: pesmi, harmonizacije.
Železnik Martin: pesmi, Fantazija za orgle.
Žgajnar Franc: pesmi.

POZIV.

Učiteljski pevski zbor JUU — Emil Adanič v Ljubljani namerava v bodočem upravnem letu izdajati v lastni ediciji do sedaj še neobjavljene slovenske skladbe. Bili bi to predvsem mešani, moški in mladinski zbori a capella in s spremljevanjem, dostopni zaradi raznovrstne pestre, a vedno umetniške vsebine tako izvežbanim, kakor tudi preprostim zborom vseh kategorij v mestu in vasi. Ker so pa zvezani s tako publikacijo veliki stroški, smo se odločili, da bomo izdali te skladbe v subskripciji. Obračamo se do vseh naših pevskih zborov in drugih ljubiteljev naše slovenske pesmi z vljudno prošnjo, da se naročijo na naše edicije do 30. septembra t. l., da tako otmemo pozabljene skladbe slovenskih kompozitorov.

Cena ene strani bo 1 dinar. Vsaki nadaljnji strani se zviša cena tudi za 1 dinar.

V prvem zvezku bosta izšla dva mešana zbora Emila Adamiča: Kranjčičev Juri in Godec (12 strani).

Ponovno prosimo vse naše pevske zборе, glasbenike, učitelje, pevovodje in dr., da se v gornjem roku naroče na naše izdaje.

DAROVI ZA CERKVENI GLASBENIK.

G. Ivan Zdešar, regens chori pri sv. Petru v Ljubljani, 50 Din; gdč. Amalija Kecej, učiteljica v Ljubljani, 25 Din; g. Franc Fortuna, kaplan v Trziču, 20 Din; po 10 Din: g. Anton Uršič, organist v Trbovljah, g. Josip Rott, kaplan v Dolu pri Ljubljani, g. svetnik Anton Čadež, tajnik K. T. D. v Ljubljani, g. Ignacij Nadrah, stolni prošt v Ljubljani, g. Josip Brečko, regens chori v Osijeku, g. Ivan Krpač, organist v Smartnem pri Slovenjem Gradu, g. Mirko Bartol, ekspozit v Dravljah pri Ljubljani. — Najlepše se vsem p. n. darovalcem zahvaljujemo in Bog Vam povrni!

NAŠE PRILoge.

Današnja glasbena priloga prinaša na štirih straneh štiri skladbe: St. Premrlovo Pesem za misijonsko nedeljo in Svet, Anton Jobstovo Pred sv. obhajilom in Jos. Pavčičevo Marijino. Posamezni izvodi po 1.25 Din se dobe pri naši upravi.

KDOR SE NI, NAJ NAROČNINO ZA L. 1936 ČIMPREJ PORAVNA!

Izhaja kot mesečnik v dvojnih številkah. Cena listu z glasbeno prilogo vred 40 Din, za dijake 25 Din, za inozemstvo protivrednost 60 Din letno. Uredništvo in upravništvo: Pred Škofijo 12/I. Odgovorni urednik lista in glasbene priloge in izdajatelj Stanko Premrl v Ljubljani. — Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani Karel Čeč.